INTRODUTION OF BILL.

MYSORE HOUSING BOARD BILL 1960.— *Introduction*

Sri T. SUBRAMANYA (Minister for Development and Local Self-Government).—I beg to introduce the Mysore Housing Board Bill, 1960, which has been published in the *Mysore Gazette* under rule 64 of the Rules of Procedure and Conducts of Business in the Mysore Legislative Assembly.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Housing Board Bill, 1960, is introduced.

MYSORE AGRICULTURAL PRODUCE MARKETS BILL, 1959.

Introduction

Sri MALI MARIAPPA (Minister for Co-operation).—I beg to introduce the Mysore Agricultural Produce Markets Bill, 1959, which has been published in the *Mysore Gazette* under rule 64 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Mysore Legislative Assembly.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Agricultural Produce Markets Bill, 1959, is introduced.

MOTION *Re.* FLOOD SITUATION IN THE STATE,

Motion to consider

2-30 P.M.

Sri KADIDAL MANJAPPA (Minister for Revenue).—Sir, I beg to move:

"The situation arising out of the recent floods in the State be taken into consideration."

Mr. SPEAKER.—Motion moved:

"That the situation arising out of the recent floods in the State be taken into consideration."

†Sri KADIDAL MANJAPPA.—Mr. Speaker Sir, on the opening day of the present Session, the Hon'ble Members of this House expressed a desire to discuss the situation caused by heavy rains and floods in the State. In accordance with the desire of the Hon'ble Members, the subject has been taken up for discussion today. I submitted on that day that it was not possible for the Government to collect all the information regarding the damage caused to the public as well as private properties. The rains and floods have not yet abated and the havoc is still continuing. In some parts of State, officers are solely engrossed in the task of evacuating the marooned people and giving immdiate relief to the sufferers. Therefore, it has not been possible for them to collect details and give accurate information with regard to the damage caused particularly to agricultural lands and the crops standing thereon.

Further it is not possible to get access to some of the areas as the communications are cut off on account of floods not only in rivers but also in streams. This is so particularly in the Malnad areas. In these circumstances, I am placing before the House whatever information readily available.

In recent years, nature has been too unkind to us. It is taking unnecessary revenge upon innocent human beings. It has been our unfortunate lot in this State during the last few years to face flood havocs duing some months of the year and tackle scarcity conditions during the remaining months. In the beginning of this year, there were acute scarcity conditions in some parts of the State. Government did its best in giving relief to the affected people. Just when we expected a respite from the stresses and strains of the scarcity conditions, there were unprecedented rains and floods in the month of May in the districts of North Kanara, Dharwar and Chitradurga. Twelve persons died on account of the floods. Some bridges and irrigation works were damaged and there was also considerable loss of private property. Hardly had we finished the work of giving relief to the affected people, when in the first week of July, all of a sudden, Government received the disquieting news that there were heavy rains in North Kanara, Hassan, Coorg and Chikmagalur Districts. In its wake, reporters were received to the effect tnat Cauvery and its tributaries were in floods and that T-Narasipur, Nanjangud and Kollegal Taluks of Mysore District had suffered heavy damage on account of the flood havoc. News was also to hand that the Taluks of Srirangapatna, Pandavapura and Malavalli in Mandya District were slightly affected on account of floods. Immediately on the 7th July 1961, Government issued intructions to all the Divisional Commissioners to grant relief to the flood affected people in accordance with the Government Order dated 14th March 1960. In addition to the normal Budget allotment of Rs. 1,70,000 available with the Divisional Commissioner for granting gratuitous relief a sum of Rs. 35,000 was allotted to Mysore Division and another sum of Rs. 15,000 was allotted to Belagum Division.

According to the reports available, nearly 3,000 houses are either damaged or destroyed in Mysore District. About 12,000 acres of agricultural land are damaged. Heavy damages have also been caused to public properties like roads, bridges and irrigation works.

In Mandya District, there was one death, a few houses collapsed and about 1,500 acres of agricultural lands have been damaged by floods.

In Hassan District, two persons are reported to have died and heavy damages have been caused to ragi and potato crops. In the Malnad Taluks, damage has been caused to paddy fields, and coffee plantations. Ninety-nine houses are reported to be damaged by floods and rains in this district. Some roads and bridges have also been damaged.

(Sri KADIDAL MANJAPPA)

In North Kanara District due to tidal waves, Gokarn Town was in danger. A few houses were damaged in Gokarn Town. There was heavy damage to agicultural lands including Gazni lands. Recently due to floods of Kali, Gangavati and Aghanashini rivers, very heavy damage is reported to have been caused both to public as well as private properties. Until now, it is reported that about 600 houses have been damaged and that 29 houses have collapsed in this district. About 6,000acres of agricultural land have been damaged.

In Chickmagalur District due to torrential rains and gale, damage is very heavy. There have been landslides in hundreds of places in this district. These landslides have uprooted huge trees and big boulders which were subsequently washed away by flood-waters and thrown either on the road-side or on the paddy fields. Three persons were buried alive on account of a landslide. One person was washed away in floods. One cement concrete building costing about Rs. 50,000 has been smashed to smithereens by a landslide. Even today, in the hilly areas of Mudigere Taluk, people are living in constant fear of being buried alive on account of landslides. In Mudigere Taluk, 250 houses have been either damaged or destroyed. Half the area of this taluk is cut off from the rest of the area and the taluk headquarters. A few bridges have been washed away. On some roads, it is not possible even for people to walk, let alone for vehicles to move. In some places there is not even a trace of roads which existed before the calamity. There was a rainfall of 312 inches from 1st June 1961 to 23rd July 1961 at Kottigehar in Mudigere Taluk: 8,373 acres of agricultural land including coffee plantations has been damaged. Vast stretches of paddy fields have been either washed away by floods or deposited with sand. The river Hemavathi has changed its course and has formed a new course and has formed a new course for itself through paddy fields Thanks to Brig. Mehta, Major Puri and the men of the Indian Army, a Bailey bridge has just been erected across river Hemavathi at Banakal. This bridge will connect Chickmagalur and Mangalore. In Chickmagalur District, the loss to private property is about a crore of rupees.

In Coorg District there were landslides in many places. The road traffic between Mangalore and Mercara had been cut off. Even now it is not restored. The road communications between Mysore and Coorg were also partially dislocated. Heavy damages have been caused to agricultural lands and standing crops. About 1,000 acres of land including coffee plantations is reported to have damaged. One hundred and twenty-four houses are damaged in this district.

In South Kanara, one person died and four heads of cattle were lost as a consequence of floods and heavy rains. Twenty villages were affected by the floods. Four hundred and fifty six houses were damaged or destroyed. The damage caused to the public property was in the

order of 5 lakhs of rupees and to private property in the order of about Rs. 50,000.

We thought that the other districts were quite safe but in the second week of this month there was the alarming news that the rivers Tungabhadra, Krishna Varada, Bhima, Malaprabha and Kali were in spate. There was news of heavy floods in the districts of Dharwar, Shimoga, Bijapur, South Kanara and Belgaum.

In Dharwar district, on account of heavy rains and floods of the Varada river, 8 villages have been affected in Shiggaon Taluk, 42 in Haveri Taluk. and 21 in Hanagal taluk villages in Ranebennur Taluk have been affected by floods in Tungabhadra river. One village in Mundargi Taluk is also affected. A few villages in Nargund Taluk, three villages in Hirekerur Taluk, 8 villages in Kundgol Taluk and 2 villages in Ron Taluk have been affected. About 6,000 houses have been either destroyed or damaged. Loss to private property is estimated at Rs. 75 lakhs. In this district about 18,000 people are affected by floods.

In Bijapur District, on 12th July 1961, a boat carrying 54 persons and 7 bullocks capsized in the midstream while crossing the river Krishna from Dhannur to Tangadi. Out of the 54 persons and 7 bullocks, only 19 persons and 3 bullocks have survied. One person by name Sri Siddappa Honnappa Hospete Darbar somehow managed to reach Kotimali Island in Shorapur Taluk in Gulbarga District The other persons found their watery grave in Krishna river. Sri Siddappa who managed to go to Kotimali Island was able to survive on the Island from 12th to 20th July 1961, *i.e.*, for more than a week with the kind assistance of the Indian Air Force authorities who were good enough to drop food packets and blankets on the Island on 17th July 1961.

Subsequently he was rescued on 20th July by two expert swimmers by name Sriyuths Lable Sab Majawar of Mallinagudde village and Gangappa of Jagingudde village of Shorapur Taluk in Gulbarga District. Their courage and human sympathy deserves our admiration.

In Bijapur District, 19 houses have been damaged or destroyed. 9 of them in Jamkhandi Taluk alone. A few villages in Indi and Sindgi Taluks are reported to be affected on account of Bhima floods.

In Shimoga District on account of floods of Tunga, Bhadra Varada and Kumadvathi and on account of heavy rains considerable has been caused to agricultural lands. Thousands of acres of paddy lands and arecanut gardens in the Malnad taluks have been damaged on account of gale, rains, floods and landslides. The damage is yet to be assessed. About 3,000 acress of paddy lands are under Varada floods. Roughly about 300 houses have been damaged or destroyed in Shikaripur and Sorab Taluks. Road communications in some of the taluks of Shimoga District have been dislocated.

In Belgaum District, the flood waters of Malaprabha, Ghataprabha and Krishna affected 86 villages causing damage to 43 houses and

(Sri KADIDAL MANJAPPA)

innudating 19,900 acres of land. Damage to houses is estimated at Rs. 54,122 and at Rs. 2,29,298 to lands and crops.

Within the last few days, reports of floods have been received from Bellary add Raichur Districts. In Bellary District, Tungabhadra floods have caused some damage in the taluks of Hospet, Siruguppa and Mallapur. Eighty-two houses are reported to have collapsed or been damaged in these three taluks. Some villages in Raichur and Gulbarga Districts are reported to have been affected on account of Krishna, Bhima and Tungabhadra floods.

On the top of all these calamities comes the news of another boat tragedy which occurred last evening at Mangalore. Twenty-four passengers and a crew of three are reported to have fallen into the swirling waters of the Netravati when the boat in which they were proceeding from the Bunder Wharf to Ullal, capsized. Only eleven to them could be rescued and the remaining 16 have been drowned. Of the rescued, one lady is understood to have since died.

Government's heartfelt sympathies go out to the suffering and the bereaved.

To sum up, the damage to public properties like bridges, roads, irrigation works and buildings, etc., is estimated to be about three crores of rupees, Eighty two persons lost their lives. Thousands of cattle perished, about 11,000 houses were destroyed or damaged and about 30,000 acres of agricultural lands were also damaged apart from extensive damage to crops. Total loss to private property is estimated at Rs. 6 crores. In all, this might prove to be an under estimate on a detailed assessment of the damage.

Now I will come to the relief measures adopted by Government to deal with the situation. No Government, however vast its resources may be, can fully compensate for the losses sustained by the people on account of natural calamities or acts of God. Government at best can give some immediate relief and assist the sufferers to get themselves rehabilitated. In the year 1960, we had framed a set of rules which govern the grant of relief to victims of flood havoc. According to these rules, gratuitous relief is admissible at rates ranging from Rs. 10 to Rs. 100 to the sufferers. In addition there is provision to grant alternative sites free of cost and to give building materials up to Rs. 300 in value. Recently Government have liberalised the Rules, according to which the Deputy Commissioners have been authorised to sanction gratuitous relief ranging from Rs. 40 to 100 to the persons whose houses have been damaged or destroyed. In places where building materials are not available it has been suggested to Deputy Commissioners that they may give zinc-sheets to the sufferers. Instructions have been issued authorising the Deputy Commissioners to incur expenditure for erecting temporary sheds to accommodate persons who have been evacuated from

the flood affected villages and also to subsidise the charges of transporting foodgrains. Permission has also been given to the Deputy Commissioners to purchase building materials in the open market if these materials are not available in the forest depots. Considering the heavy damage caused in the several districts, Government have sanctioned an additional amount of Rs. 50 lakhs for granting interest-free loans and Rs. 5 lakhs for affording gratuitous relief. The amount has been distributed as follows:—

Name of the Division		*Interest free loans*	*Gratuitous Relief*
		(in lakks of rupees)	
Mysore Division	—	20·00	2·00
Belgaum Division	—	15·00	1·00
Gulbarga Division	—	1·50	0·50
Bangalore Division	—	1·50	0.50
(Reserve)	—	12·00	1·00

Instructions have been issued that the officers should go to the villages and distribute the loans as well as gratuitous relief to the people. Special Officers have been appointed in Chickmagalur, Mysore and Dharwar Districts for giving speed relief to the sufferers. It has also been directed that tenants should be given interest-free loans up to Rs. 500 on their furnishing proper security if the land-lords fail to take interest free loans to repair the lands.

The aforesaid amount allotted is not sufficient to meet the situation. We have requested the Government of India to come to our aid. Pending receipt of Government of India's assistance, we have allotted this amount. Government hope that Government of India will come to the rescue of the people of this State who are in the grip of an unprecedented natural calamity of the worst type.

The Public Works Department is doing its best to repair the damaged roads and bridges to restore communications and also to repair irrigation works.

These works are started with a view to give relief to the people and to give employment to the people. We have appointed special Inspectors and Doctors with a view to visit those camps. Fair price depots have also been opened there. Arrangements have been made to supply seed grains free of cost and we are thinking of supplying manure free of cost to persons who are in need of help from Government.

Before I come to the concluding para, I will have to announce the death of another person. The Tahsildar, Kundagal informs me that one person died while crossing Bennihalla near Yerinarayanpur.

In conclusion, it is my duty to express gratitude on behalf of the Government to the officers and men of the Indian Army and the Indian Air Force, Red Cross Society, other public bodies and the public in

(Sri KADIDAL MANJAPPA)

general who are actively co-operating with the Government in dealing with the present situation. Above all, we are deeply indebted to our Honoured President for his meassage of sympathy and personal donation, to our beloved Prime Minister for the munificent donation of Rs. 25,000 and to Shri Pataskar, the Govenor of Madhya Pradesh for his generous contribution of Rs. 5,000. I must also make mention of the services which our Government Officers have rendered. Some of them risked their lives in trying to rescue the marooned people. Many of them have exhibited a great sense of duty and courge of the highest order. Government appreciate their conduct. On this occasion, I appeal to the public of this State to give generous contributions to the Distress Relief Fund. I hope that hereafter at least Mighty Nature will be merciful to us. When Nature smiles, there is always plenty and happiness, but when she frowns, there is always distress and misery. Modern man always thinks in terms of subjugating and exploiting Nature to his advantage. Perhaps Nature wants once in a way to assert and show mankind that she is always SUPREME.

Mr. SPEAKER.—Now amendments may be moved.

Sri J. B. MALLARADHYA (Nanjangud).—Sir, I beg to move:

"That for the words occurring after the first word 'that', the following words shall be substituted:—

'Having considered the situation arising out of the recent floods in the State, this House is of the opinion that the Government should take immediate steps to initiate flood control measures of permanent nature, having regard to the frequency of floods.'

Mr. SPEAKER.—Amendment moved:

"That for the words occurring after the first words 'that', the following words shall be substituted:—

'Having considered the situation arising out of the recent floods in the state, this House is of the opinion that the Government should take immediate steps to initiate flood control meassures of a permanent nature, having regard to the frequency of floods."

Sri RAMAKRISHNA HEGDE (Sirsi).—Sir, I move:

"That for the words occurring after the first word 'that', the following words shall be substituted:—

"Having considered the situation arising out of the recent floods in the State, this House expresses its heartfelt sympathy for the people who have suffered on account of the recent floods in the State, appreciates the measures that are being taken by the Government to afford relief to the

victims, and strongly urges on the Government of India to the succour of the Mysore Government with a financial aid of minimum of 2 crores of rupees in view of the magnitude of the calamity that has befallen on the State and which is likely to upset the Third Five-Year Plan programmes considerably'."

Mr. SPEAKER.—Amendment moved:

"That for the words occurring after the first word 'that', the following words shall be substituted:—

'having considered the situation arising out of the recent floods in the States, this House expresses its heartfelt sympathy for the people who have suffered on account of the recent floods in the State, appreciates the measures that are being taken by the Government to afford relief to the victims, and strongly urges on the Government of India to come to the succour of the Mysore Government with a financial aid of a minimum of 2 crores of rupees in view of the magnitude of the calamity that has be fallen on the State and which is likely to upset the Third Five-Year Plan Programmes considerably.''

†Sri J. B. MALLARADHYA.—Sir, I wish the Hon'ble Revenue Minister had put this printed speech in our hands a bit earlier. In any case, he has placed a few facts and on the available facts we have to offer our comments. Before actually going into the details funished by the Hon'ble Minister, I wish to make a few general observations.

Sir, this House expected a reference to the flood havoc on the opening day of this session. We, on this side, at any rate, looked forward that the Chief Minister or the Revenue Minister would make a statement. We were definitely sadly disappointed on that score and it is rather curious that the Government should wait for the suggestion from this side to allot day or two for discussion on this matter. Sir, this subject should have had the highest priority over all others. The one thing that the Government has done is that practically all Ministers have visited the affected areas. We are very deeply conscious of the magnitude of the problem. The question is: has the Government tackled this problem in a suitable and effective manner? If Government is acting on the principle that something is better than nothing, wells, it can compliment itself. But the fact remains that what is done or what is said to have been done according to the statement, is grossly inadequate to meet the demands of the situation and measures taken so far do not touch even the fringe of the problem. I am not trying to approach this problem merely in a critical manner, but I am trying to express the feeling prevailing throughout the State. I should not be misunderstood if I say that the effort of the Government has fallen below the minimum that is expected of them under a circumstance like this. The whole House will agree that no sacrifice, no expenditure

(Sri J. B. MALLARADHYA)

and no effort will be great for meeting the devastating effects of the floods and the consequent damage to life property and cattle, etc. Sir, what distresses me most is, even the publicity agency of the Government has been unable to cope with the situation in keeping the public and the Members of this House informed or apprised of the day-to-day situation in regard to floods. Sir, I have been in Bangalore all the time, the seat of Government and though not as the Leader of Opposition, as a citizen, of the State and as a Member of this House, I have not been able to get the full authoritative details of the situation. I have not been able to get a single official bulletin relating to the flood situation issued by Government from time to time. Sir, in connection with some other matter, when I asked the Secretary to Government of a particular department, to give me a copy of the Government Order, which had been passed and which had been cyclostyled, he was doubtful whether I was entitled to a copy or not. He said he would examine the matter.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—Till it is issued, copies are not given to anybody.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Even today I have not been able to get a copy of that G.O. Why I am saying this is, that the information agency of the Government is not able to keep the public apprised of what is happening in the different parts of the country in a most calamitous situation like this. Are we not entitled to get information? Was this not possible to be done when you send copies of the tour programmes of the several Ministers ? Except what appears in the local and outside newspapers, we are not able to get any benefit from governmental authoritative sources.

Sir, on this occasion I would like to mention to my Hon'ble friend the Revenue Minister, that they should not treat the Opposition in this manner. This is not a party matter as this is not a matter which concerns merely the Congress people. Sir, it would not be an exaggeration if I say that till this minute not a scrap of paper is put into the hands of the legislators on this side. I do not know whether the Congress legislators have received better treatment at the hands of the Government. But, we on the Opposition side have been treated very badly, and have been denied authoritative information. Sir, I do not know if I would hurt my friend the Revenue Minister for whom I have personal regard, if I say that all this leads to the impression that the Government is trying to create an impression in the minds of the public that it is only Congressmen that could deliver the goods. May I, with all humility, say that in times like this Government must consider that we are as keen as they are in serving the people who are affected, perhaps in a greater measure ? This should be a joint endeavour and it should be a co-operative enterprise in trying to relieve he distressed. This is all I wish to say by way of preliminary observations. I do not want the discussion on this matter to be tainted by

any kind of political affiliation. It must be specially a totalitarian effort from the citizens as a whole. Against this back-ground, I wish to offer a few remarks.

It is our duty on this occasion to convey our heartfelt sympathy all those thousands of families who are affected. The Hon'ble Minister for Revenue has done well in conveying on behalf of the Government his sympathies to the affected families. I speak on behalf of the people who are victims of the havoc and the fury of the flood and it is our duty on the floor of this House to express our deep regret and convey to the families our deep sense of sympathy.

Sir, I would like on this occasion, after going through the speech of the Hon'ble Revenue Minister, to say this. He has made an excuse that his officers are busy doing actual relief operations in several parts of the State and that he has not been able to get the correct figures or up-to-date figures. I can quite appreciate the difficulties. With all the available machinery of Government, it should not be difficult for them to compile day-to-day figures. He has admitted that the estimate of loss is only a gross underestimate. Sir, in the Order issued by the Government on the 13th July 1961, they have given certain instructions to the officers and they have invited reference to a set of rules they have framed in connection with meeting the flood situation. I have looked into the measures adopted by the Government of Mysore in the previous years so far back as 1923, 1953, 1956 and 1960. I know, just as there is a Famine Code, there is no Flood Relief Code so far as the Government of Mysore is concerned. Whatever relief was extended on each occasion was in the nature of an *ad hoc* assistance given to the several affected people. I consider the rules which have been framed and issued are hardly sufficient to meet the demands of any kind.

I shall come to these rules and the effect of these rules on the affected people later on. I would like even at this stage to tell the Government to get very accurate figures in regard to the following matters. The matters which I refer to are these:—

On a previous occasion the Hon'ble Minister took down the points on which we wanted information and after fifteen days he came to the House to say that it is impossible to get information. I do hope that the same performance will not be repeated on this occasion.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—Fortunately for us, that kind of information has not been called for this time.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Sir, you have given only approximate figures in regard to the flood havoc.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—In regard to the havoc, have said that the information is incomplete. But so long as figures are not exact, they have to be termed approximate.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Sir, we would like to have an idea of the extent of land and communication in undated with water.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—Sri, J. B. Mallaradhya was also an officer. He knows the condition in the several regions, I would like to take him with me and show him whether it is possible to visit some of the areas in the Malnad tracts.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I know the magnitude of the damage caused, at least in some areas. But the point is, is it not the duty of the Government to give the information to the House ? I have got a statement from Mudigere taluka which gives the most harrowing tale of what has happened there. Do you mean to say that for the next three months it is impossible for any officer to go and asses the damage caused ?

Sri KADIDAL MANJAPPA.—I said that just at present, it was not possible.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Without assessing the extent of damage, what relief work can be done ? Supposing the damage caused in a particular place is of the order of rupees one lakh, how are you justified in allotting money without knowing what is the extent of damage and what amount is needed ? Without facts, there is no point in saying that we have given Rs. 50,000. The first step in meeting the situation is to ascertain facts. If it is necessary you may even employ more staff. Unless you size up the magnitude of the problem and the colossal nature of the damage caused, how are you going to initiate relief measures ? You are merely trying to do patch work.

†Sri H. K. VEERANNA GOWDH (Minister for Public Works).—May I tell Sri Mallaradhya that amounts have been allotted to each district and each division wherever it is needed? It is only an *ad hoc* granted and there is no limit as regards the amount that has to be spent. If an officer wants more money, it will be given to him. The Hon'ble Minister for Revenue has already said. Sri Mallaradhya himself being an experienced officer, must understand that it is not possible to go to certain places. Even in respect of lands under water even there, it is at best an estimate that could be made. You cannot actually say how many thousand acres are damaged. That could be ascertained only after a week or two. Immediately it is not possible. He knows that even now water is flowing over certain bridges. It is not possible to say whether the whole bridge is washed out or whether only a part of it is washed out and how deep it has gone and all that. It is only from mere guess work that some of these reports have been sent. Therefore, immediately to find out accurately the damage caused, it is not possible. It may take some time. At present, most of the reports are by eye-sight and guess work.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I can appreciate the difficulty of officers; not that I am trying to make impossible and impracticable suggestions. If the normal staff that is there is found to be inadequate to cope with the situation you will have to put more men. That is the point.

Sir, if I have some idea of the Governmental effort so far made. I consider it has been for too niggardly, consider it has been far too niggardly, whether it is in the matter of reconstruction of houses, rehabilitation of people displaced or in he matter of restoration of communication for traffic, or gruel centres or opening fare price shops. As a general attempt, I have been feeling that what has been done hardly touches the fringe of the problem and the Governmental effort is too niggardly if I may use that expression without offending anybody. The point is, it is not for Government to make excuses in the worst situation. When hundreds of people are dying, it is a very difficult matter to handle. Government have said that they have appointed three special officers. If they will only look into what had been done in previous years in respect of Nanjangud and T-Narsipur and K. R. Nagar they will find that—for each of these taluks, for flood relief work alone special staff was employed. How many sub-divisions had we started ? Take, for example the National High Way between Chickmagalur and Mangalore ; with effort has been made to restore it ? Have you constituted a sub-division ? There is no effort made to restore communications.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—Sir, I may kindly be excused for interrupting again. Without knowing facts Sri Mallaradhya is making wild accusations. Three or four sub-divisions were immediately sanctioned. They must do survey work, estimate the exact staff required which will be sanctioned by the Government. We have told all the officers including the Divisional Commissioners about opening gruel centres and fair price shops and all that. The number may be inadequate, no doubt. But wherever necessary, the officers will send messages, by wireless, or telegram, regarding their requirements. The Government have already permitted them to spend money to the extent required. There is sufficient money kept with them as advance to be spent whenever necessary. Therefore, Sri Mallaradhya cannot go on saying that nothing has been done ; that no effort has been made and that damage has not been assessed.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Sir, I wish the Hon'ble Minister for P.W. had made a statement and placed a few facts before us. I think Sri Muckannappa raised that issue there was no answer forthcoming.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—I shall read the statement. I was asked by the Chair to submit my statement later.

Sri J. B. MALLARADHYA.—If only that statement had been placed before us, it would have thrown much light an the Government's efforts. Even now I am prepared to stop for a while. Let the Government complete all the statements from their side in respect of the various departments.

Mr. SPEAKER.—I know that Members have a right to ask for details. The Hon'ble Member may make a speech asking for information. There is nothing wrong in it. The only thing is that as soon as your speech is over, the Hon'ble Minister for P.W. will take the floor and give necessary information, and that will meet the convenience of all.

Now it is time for us to raise for tea. The House will now rise and meet after half-an-hour.

The House adjourned for recess at Three of the Clock and re-assembled at Thirty Minutes past Three of the Clock.

[Mr. DEPUTY SPEAKER in the Chair.]

Sri J. B. MALLARADHYA.—Sir, I was talking about the Public Works Department when the Public Works Minister intervened to say that I had no information. I can only talk with reference to the facts now before me. If the Public Works Minister is going to make a statement as regards the measures taken in his department we shall then be able to judge whether what has been done is adequate or whether there has been a failure or omission. In any case, I am now talking only on basis of the facts placed before me. According to the statement made by the Revenue Minister the extent of damage caused to roads, bridges, tanks and public buildings is colossal. It would have been very appropriate, necessary and desirable if he had said, as to in how many cases communications had been restored. Even for Government to reach the affected places and to provide immediate and temporary relief, communications are of the very essence of the programme of relief work. We do not know in how many cases communications that were breached has been restored. I know you have got officers who will do the work, but the point is, in your report no reference has been made to it. It would have been useful if a consolidated list of all the damages in each district classified under communications, irrigation works, buildings, irrigation tanks, distribution channels, etc., had been given. Such information is very necessary.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—That will be a very bulky volume.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Please do not think that I have no application to the problem. My friend Sri Ramakrishna Hegde has given a substantive motion by way of amendment asking for Rs. 2 crores from the Government of India. Suppose the Government of India turns round and asks you, "why do you want so much" and what is your answer? Then you will have to furnish them with facts and figures about the extent of damage. So at some time or other, before long, you will have to be ready with at least 90 per cent of the

facts which are true and correct. What you have to do now is to authorise your Chief Engineer, even without waiting for regular estimates being prepared, to go ahead with restoration work and repair of damaged works. You will have to trust them to that extent. Even supposing the estimate prepared later on, exceeds his sanctioning limit, that should not matter in the interest of affording immediate relief to the affected people.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—For the information of the House I may say that instructions have been issued to officers that without waiting for preparation of regular estimates, all the immediate works like restoration of communications, etc., may be taken on hand in anticipation of estimates and those works are now going on.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I am glad to hear that instructions have been issued to officers that they need not wait for sanction and that they could go ahead with the necessary works. This is one of the very necessary steps to afford immediate relief. Particularly in regard to irrigation works and distribution channels I would like the Hon'ble Minister to see that the Irrigation Chief Engineer and the Superintending Engineer issue instructions that water should be made available to the ryots as early as possible during the cultivation season.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—In certain cases it is not possible even to approach the place where the breach has occurred and where fact, swirling spate water prevents human approach. Wherever it is approachable, sand bags are being dumped. In certain places diversion of the channel is done and pumps are installed to list water to the old channel. It may cost some money to the Government. On a previous occasion, when the Kunigal big tank breached, lifting of water was done at a cost of Rs. 10,000 and audit objected to it. This time also, I have instructed that water should be lifted from the river, after putting sand bags, and let to go the old channels so that the existing crops may not suffer.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I wish the Hon'ble Minister tells these things at the end. If there had been a statement on behalf of the Public Works Department, I would not have made these observations. In this season if they do not make water available, it would become difficult. Local officers are afraid or they are not human. They do not want to extent the time by a month or two These small instructions are very important from the point of view of ryots. In this season, water should be let for a month or a month and a half, if necessary.

Government will have to engage special staff for making estimates. I am told by the P. W. Minister that al eady certain divisions have been formed. I would like to say that in all the affected districts, thaving regard to the requirements of each area, staff should be given, may be for six months or more. You may even tell the Executive Engineers and the S.Es. of divisions that they may open a separate

(Sri J. B. MALLARADHYA)

account. What happens in a majority of cases is that the Executive Engineers are too much harassed by these accounts officers. Of course it is only proper that it shuold be so, because otherwise there will be unlimited scope for leakage and reckless expenditure. But so far as the floods are concerned, every officer should be asked to open a separate head of account and Government will have to issue specific instructions that whatever expenditure is incurred should be charged to that head. Otherwise the officers will wait for instructions, throw up their hands in despair and there would be inordinate delay and work will suffer..

Sir, would Government mind calling for fortnightly reports of the progress from the several divisional officers? They should send it direct to the Government though there ports may be sent on later through the E.Es. and S.Es.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—Copies of reports are not received fortnightly, but everyday I receive reports. They come direct to me, not through the usual channels.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I wish you had placed a consolidated report before the House so that we might have some opportunity to find what the Public Works Department have been doing and whether they have been acting in a vigilant and alert manner, just as alert as the Minister for Public Works himself?

There is one matter in respect of which I want the P. W. Minister to give a specific reply. Some of the affected taluks, like Nanjangud, T.-Narsipur, Shimoga and the like were hit by floods in previous years, in 1924, 1953 and again in 1956. I remember that a Government order was issued in 1924 in which the P.W.D. was asked to investigate the question of devising protective measure to prevent inundation of towns, villages, and taluk headquarters. I would like to know what happened to those proposals formulated by the Chief Engineer. I do not want a repetition of that same performance during the current season. Government must take a firm stand and see that protective measures are adopted immediately and even while calling for protective measures should also be called, on the present occasion.

In regard to the statement made by the Revenue Minister, if we total up the number of the houses that are damaged or collapsed, and compare it with the allotments made in the Government Order of 13th July, can we say that the allotments are adequate? The number is colossal. It seems as though Government is intent on making only token grants. I know that full relief in proportion to the total damage incurred is not possible by any Government. Granting that, the grants or loans cannot be restricted to 2 or 3 lakhs of rupees when you find that more than 20 thousand houses have collapsed.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—We have sanctioned Rs. 50 lakhs.

Sri J. B. MALLARADHYA.—In your statement you say that you have reserved Rs. 12 lakhs. Whatever you allot, it should have some proportion to the extent of actual damage.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—If they ask for more, we are prepared to give.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Then you say that any amount that is asked for would be given.

In respect of the low-lying houses and villages in these areas, you must take firm action. They are being repeatedly affected by floods year after year.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—That would arise after the flood subsides and the people get back to their original homes.

Sri J. B. MALLARADHYA.—In Raichur I was told that when there were signs of abatement of floods, the people were about to move back to their places, but the Governmental machinery failed. I was speaking about some well known areas like Nanjangud, Shimoga, T-Narsipur, etc., where even when small floods occur, some places are inundated and in spite of it you allow people to put up permanent houses at an enormous cost. ನಂಜನಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಕೇರಿ, ಚಾಮರಾಜ ನಗರದಲ್ಲಿ, ಸೋಸಲೆ ಹತ್ತಿರ ಮಠದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ, ಇತ್ಯಾದಿ............All these years you have been allowing these people for political reasons or out of sense of fear to put up permanent houses in such areas because you would be incurring their displeasure.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—You have also allotted them.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ.—ನಾನು ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಮಲ್ದಾರನಾಗಿದ್ದಾಗ 1924ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಬಂದದ್ದು ನೆನಪಿದೆ. ಆಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಿದ್ದೆ ಎನ್ನುವು ದನ್ನು ತಾವು ಬೇಕಾದರೆ ಭೂಪಾಲಂ ರುಕ್ಮಯ್ಯನವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—We are collected 7 thousand rupees just on one morning.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I will come to this private charity business later.

In regard to grant of sites, Government must formulate a definite policy. In the Government Order it does not find a place.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—We are granting sites free of cost and if there is no Government land we acquire it at our cost and grant them free of cost.

Sri J. B. MALLARADHYA.—You are saying as if this is such an easy matter.

ತಾವು ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆರ್ಡರಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಬರಿಯ ತೋರಿಕೆ ಗಾಗಿ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಎಲ್ಲ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಕೂಡಲೇ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

(Sri J. B. MALLARADHYA)

As for as the upper middle-class people and people who can afford are concerned I do not want you to give them, but it is the poor whom you must help.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—It is for them we give free of cost and not to the well-to-do ones.

Sri J. B. MALLARADHYA.—In any case you must not allow reconstruction of houses in the affected areas for any reason and you must tell the local officers that you will view with very great displeasure if they allow it and that if they allow it, it should be at their responsibility. In regard to the municipality also, you may issue orders that no houses should be built in those areas. Such areas are situated within the limits of municipalities also. Supposing the municipality gives licence for a permanent structure, then the situation gets complicated You must also strictly warn your officers who are in the municipalitiy and also persuade non-official presidents—I do not know whether they will faithfully carry out your orders—not to give licences for permanent buildings there. You must see that no building licenses are issued in those areas. In regard to the construction of houses, in the Government Order you must say that building materials may be got from the Forest Department and what are the measures the Government have taken so far to make available building materials at convenient centres for construction of houses or sheds. Just as you open gruel centres, you must open depots for the sale and supply of building materials. You cannot expect the man to obtain a *mafi* license and go to the forest and get building materials. You are opening seed distribution centres. In a similar manner, centres for the sale and distribution of building materials should be immediately opened at convenient centres for the benefit of the affected people. You must instruct the Forest Department to relax the *mafi* License rules to enable the people to get building materials free of cost. You may strict the total cost of building materials that may be supplied to each family. It depends upon the type of house that is damaged. In any case, you must immediately open centres for the sale and distribution of building materials.

Having regard to the work that is being done by the Housing Board in Mysore, I want to know where the Housing Board will come into the picture. In various Municipalities they are building what are called model houses. If any areas which are effected by floods, there are any houses built by Municipalities, first preference should be given to the affected people while alloting such houses. You must issue a circular to that effect. In one place you have said that zincsheets will be given What is the availability of zinc sheets with the Deputy Commissioner How many zincsheets are required for 500 sheds ?

Sri KADIDAL MANJAPPA.—We have requested the concerned authorities to give us a special quota.

Sri J. B. MALLARADHYA.—The quota alloted to the State is not even 5 per cent of the demand made. There is an unrealistic approach to the whole problem, as could be seen from the Government order.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—It is not only zinc-sheets. ನಾನು ಹೋದ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳಿಂದ ಷೆಡ್ ರೀತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದೂ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿಯರು ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವ ಕಾರಣ ಅಂತಹ ತೆಂಗಿನ ಗರಿ ಅಥವಾ ಜೊಂಡಿನಿಂದ ತ್ವರಿತ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಹಂಗಾಮಿ ಚಾವಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಮಳೆಯ ನೀರು ಸೋರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ತೆಂಗಿನ ಗರಿ ಅಥವಾ ಜೊಂಡು ಸಿಕ್ಕುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಜಿಂಕ್‌ಶೀಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I am only inviting the attention of the Minister for Revenue that you may have to bank on the rules relating to concessions in regard to accidental fires. You will have to make those rules applicable in this case so far as giving building materials is concerned. In the case of accidental fires, you have rules regulating the supply of various materials. I think you have to liberalise the rules and give them.

Sri KADIDAL MANJAPPA—Building materials of the value of Rs. 300 are given.

Sri J. B. MALLARADYA.—Of a maximum value of Rs. 300 ? With regard to damage to lands, I invite the attention of the Revenue Minister specially to this matter. You will have to have a detailed inspection of all the affected areas. With reference to this, I said that every Taluk which was affected should have the services of one or two revenue inspectors with the necessary peons. It is very difficuilt for a revenue inspector to move out into the areas without the assistance of a peon. It is not for his personal comfort or convenience. You must see that wherever necessary, you appoint a Revenue Inspector now for the special work. While appointing them, don't be guided by the Public Service Commission. You will have to appoint very experienced Revenue Inspectors who have won the affection and esteem of the people. We have such Revenue Inspectors in some of the districts. You must appoint them and see that they make a survey number-wise inspection of the lands affected and you must insist on all Sub-Divisions Officers and Tahasildars making certain percentage of inspections because you cannot be guided mainly by the report of the Revenue Inspector or you must give him the assistance of mojndar...

Sri KADIDAL MANJAPPA.—I am glad to inform the Hon'ble Member that in some of the districts, that work has been done. Village level workers and other officials of C. D. and N.E.S. blocks and other revenue officials are posted for special work for a period of one fortnight or a month.

Sri J. B. MALLARADHYA.—This is a work of a very technical nature. The lands which have been affected are either eroded or affected permanently and no cultivation is possible. They are filled with sand or silt and till you clear the sand they will not be fit for cultivation. Standing crops are damaged and the lands cannot be recultivated during the cultivating season unlcs special effort is made. Before a Revenue Inspector can make a report, what do your village level workers know of survey work or know anything about the land? Most of them are recruited on party considerations and not consideration of merit.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—It is the Public Service Commission that recruits them.

Sri S. D. KOTHAWALE (Chikodi).—I hope the Hon'ble Member will cease to make a reference to this party and that party.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Truth is my valid defence against an allegation. I will allow the Revenue Minister to select 10 villages at random. We can go and inspect the work of the village level workers and the extent of their usefulness to the villages which they are expected to serve. I am only interested in saying that this work of classification or getting a report about the extent and nature of damage should be done by technical people who are qualified. The village level worker should not be entrusted with this work which he is not competent to do.

Sri T. D. MARANNA (Magadi).—The Leader of the Opposition says that the appointment is made on party considerations. It is not so. The appointments are made by the P.S.C. which is not constituted on a party basis.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಪಿ. ನರಸಿಂಹೇಗೌಡ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).—ವಿಲೇಜ್ ಲೆವಲ್ ವರ್ಕರ್ಸನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದು ಪಿ.ಎಸ್.ಸಿ.ಯವರಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದು ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್ ಅವರು ; ಪಾರ್ಟಿ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇರುವವರು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಪಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಅವರು ಅವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದು ಸುಳ್ಳು.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Sir, I am also anxious that the Government should set a time limit within which this report should come—you may give them one month extra, I do not bother. I am aware that in the past to get reports from the Deputy Commissioner, it took more than 2 years and there was lot of complaint from the people affected and nothing was done. Now, we are all confronted with question of devising concrete measures to relieve the distressed. But, if the relief that would be given is delayed, the very object of passing an order by the Government will be frustrated. Therefore, a time limit should be fixed for obtaining the reports on the line indicated by me. It may be end of October or September ; I do not think more than 2½ months would be required for this.

Sir, with regard to the grant of seed grain that is required, the Director of Agriculture has got to be requested to open seed distribution centres, particularly for the benefit of the poorer section of the raiyats. Seed grains of the quick growing variety must be supplied immediately.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—Sir, in Chickamagalur district, all this has been done already. I know of it because I had gone there. Collection of information with regard to the damage caused and the distribution of seeds—all this is done.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I fondly hope that the Hon'ble Revenue Minister will give same picture of the work done by officers in other districts also. If it is possible to get a crop immediately, inspite of floods, no effort should be spared and every expenditure would be worth while.

Sir, so far as loans are concerned, I must say that the amount alloted is absolutely insufficient. You must devote larger sums of money for takkavi and land improvement loans. In regard to the grant of loans under the existing rules I am afraid, many tenants and pattadars may not get these loans. Unless there is a specific order of the Government relaxing the existing rules, loans will not reach the needy. I request the Revenue Minister to see that these loans are not denied to the needy on technical grounds. In this case and in the case of the co-operative societies loans, you must deem it sufficient if personal security is offered. If the party fails to deliver the amount within the stipulated time, you may recover it. But, if you ask them to furnish security, where should he go ? All these affected people cannot furnish security. So, will the Hon'ble Minister kindly do it ?

Sri KADIDAL MANJAPPA.—I will consider that suggestion.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Then, Sir, with regard to repayment of loans it is said only three years. I am afraid, three years would not be enough. It must be spread over at least a period of ten years, particularly, in the case of the poorer people. Sir, I presume that the takkavi loan and land improvement loan given under the present flood relief operations would be interest free. There is no indication in the G. O. or in the statement made by the Revenue Minister.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—I have mentioned in my statement that Rs. 50 lakhs is sanctioned for granting interest-free loans.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Yes, Sir, in regard to the gratuitous relief, the order of March 1960 supplemented by the order of 1961, I am afraid, requires very radical revision. I would invite the attention of the Hon'ble Minister to page 3 of the G.O. in which grant up to a maximum of 100 rupees per family is to be granted keeping in view the principles enunciated.

(Sri J. B. MALLARADHYA)

Your principles enunciated are neither necessary nor possible. The guiding principle should be that the sufferer should feel that he is cared for. The maximum of Rs. 100 you have fixed for a man who has suffered serious damage and lost every thing will not satisfy him. I am afraid you must now sit in cabinet, if necesary, and absolutely revoke this order, modifying it substantially. This order should be radically revised.

Sir, nowhere in the Government Order it is contemplated that a Central Relief Committee has got to be constituted. To my knowledge even according to the order of 19·4, a Central Relief Committee was formed at the State level, district level and tahsil level and thereafter, money collected by way of public contribution, etc., was credited to this fund and certain rules of procedure were issued for the administration of this fund. Now it is very necessary. Sir, in constituting this Committee, I am quite sure, you will put members of various parties. The point is, you will have to define their functions and the scope of work and specify the powers. Suppose, you constitute an Advisory Committee ; most of them will not come because you do not pay them any T.A. Do not give them a glorious name without paying them anything. Sir, an immediate order has to be issued constituting this Committee and issue rules of procedure specifying their duties and functions and everything.

In regard to agricultrists' needs, you have referred in your statement that even manure will be supplied. There are a number of nurseries. Most of them have been washed away. The point I wish to make is that in some cases, land is rendered absolutely free from fertility. Even if the cultivator is anxious to recultivate the lands, fertility has gone because the whole thing is washed away. Unless commercial or chemical fertilisers like super-phosphates, phosphates etc., are supplied, there is no possibility of growing any crops on those lands. I am saying that in respect of cultivated lands which are washed away and which have been rendered unfit for cultivation and whose fertility has suffered, special arrangements may be made by the Director of Agriculture.

Sir, one particular portion of the statement made by the Hon'ble Revenue Minister, I value very greatly and that has reference to the work done by our officers. It is very appropriate......

Sri KADIDAL MANJAPPA.—One officer died in the course of performing his duty while rescuing people. He was a Tahsildar by name Sri Basangowda near Shahapur.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Sir, I am very happy that you have given a full measure of praise for the very commendable zeal shown by them, the sense of duty and sense of dedication. But equally, there are certain complaints in some quarters of officers who are taking this matter a little tardily. Their number is not large you must deal with

such officers in a very firm and strict manner, because we cannot afford to take risks when the lives of people are involved, when they are in a destitute condition and when they are in a very helpless condition. I am very happy you have referred to the work of such officers who have displayed such a zeal and promptitude.

There is one other matter in which you have to take special precautions. In regard to health measures, many of the villages which are affected by floods are likely to become victims of malaria and other diseases and you must take preventive measures at the proper time. I think the Medical Health Departments will have to get busy about it. They must go round the effected areas. You have given instances of people who were there in mid-stream for 72 hours.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—Five days !

Sri J. B. MALLARADHYA.—Naturally the health of such people must get impaired. Strictly speaking this report should have contained a reference to the health measures that have been taken by the Government in these areas. It should form an important section of the Governmental effort at meeting the flood situation.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—We orally said that briefly.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I am also orally saying that this may be done in future.

Sri. I now come to the very important aspect of the whole problem, namely Central assistance. Sir, I see from the papers and I am open to correction that the magnitude of suffering and the size of the loss sustained by the Mysore State has not the somehow caught the eyes of the public. I am quite sure it could not have caught the eyes of the Government of India also at the proper time. I should like to know from the Government what exactly is the report which they have made to the Government of India. They have said cryptically that we have requested the Government of India to give us aid. That is why I have given an amendment suggested by Sri Hegde and suggested that the financial assistance by way of *ad hoc* grant should be at least ten crores. Why I am saying this is because I am afraid that Madras may steal a march over us as it is done in other matters. We know that the extent of suffering and damage is colossal. I am only concerned that a correct picture should be presented to the Government of India well in time so that our case may not go by default. I do not want that to happen in this case also. I want to know the assistance you have asked They will naturally ask ; 'why do you want 5 or 6 crores' ? Suppose my ammendment is passed by the House. They may generously come forward to grant us loans. But that will only add to the size of the indebtedness of the State unless you are able to recover interest from the people to whom you are giving loans, in which case, it will only be another dead weight. You must press for an *ad hoc* grant or subsidy. and not merely for a loan. In a majority of cases, it should be snbsidy. They may also say that money is required by all States and

(Sri J. B. MALLARADHYA)

there are requests from the various States ; how can we give it to you ? I believe in the Mysore State, the damage caused in no part of India is greather than that caused in Mysore. That is the one thing that must be represented to the Government of India. I think there are some Members of Parliment here. I think we should use their good offices here. If possible, give them copies of your statement and copies of proceedings of this House and speeches made by the several members and the facts and figures collected by them.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—I have already issued instructions that copies of my statement should be sent to the Parliament.

Sri J. B. MALLARADHYA.—Not merely that. You must request specially by letter from the Chief Minister separately, if necessary to the Members of Parliament coming from the Mysore area to the Lok Sabha and also the Rajya Sabha to enter a valiant plea on behalf of the people of Mysore and see that the Government of India's attention is drawn pointedly to the demands which we wish to make under several categories.

Sir, I think I have already referred to the constitution of the Central Relief Fund. It would be proper if on this occasion when we are discussing this subject, this House resolves to make a definite allotment in the State Budget of certain sums of money. I do not know if such a thing is possible, and if Rules of Procedure permit it. If reappropriation is possible from sanctioned heads of expenditure, it should be done. There is one particular head of expenditure referred to in your Government Order. What is provided in the Budget is not sufficient to meet all the demands. So, I should like the Hon'ble Minister for Revenue to tell me if there are funds under "57 K. Miscellaneous—Unforeseen Charges..." You will have to arm yourself with the power to spend any amount of money and whatever steps are needed, you may take them in this session.

Sir, while talking about the steps being taken in this House, I hear that the Assembly is being adjourned probably on the 29th July. If that is true I would like to enter my strong protest on this occasion in regard to the steps to be taken. We have an order of business and we have met here on due summons to transact the business that is fixed by the Hon'ble Speaker. According to that order of business, it is said that the House will go on till the 30th of August. If this adjournment of the House is intended to enable Members of this House to go to flood affected areas, each one of us is at liberty to go at his own expense and come back. There is an interval of four days between 10th and 15th of August.

It becomes very frivolous that the House should be convened and it should be adjourned without going through the programme. We have as many as 23 Bills and discussion on the reports of the Public Accounts Committee and the Public Service Commission. There are very important Bills like the Land Reforms Bill which is not likely to be taken up at all during the current session or during the life of this

Assembly. The way in which we are going on, it looks that we are getting as whimsical as the floods. I do not know why such a decision is being taken. If it is true, we on this side would enter a strong and emphatic protest against this kind of manoeuvring on the part of the other side to see that important measures are not taken up.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—Is it in connection with the flood measures that you are making this suggestion ?

Sri J. B. MALLARADHYA.—It is in connection with the havoc that you as the Ministry are creating that I am making this suggestion. Now that the Hon'ble Minister has provoked me, I may say that yesterday when the Assembly commenced I did not expect the present Ministry to be in saddle. After the debacle that took place in the House in conncetion with the High Court Bill I expected that it would raise a constitutional issue and that there would be a no-confidence motion against the Ministry and we would have a new set of people under a different leadership. But when I met these people again in the House yesterday, a sense of shock overtook me and so I did not even raise this topic on the floor of the House. What happened in respect of the High Court Bill is unparalleled in the history of any democratic institution in any part of the country.

Sri T. D. MARANNA.—Has this subject anything to do with the subject under discussion ? Is this relevant at all ?

Sri J. B. MALLARADHYA —Coming to the subject proper, in connection with the flood havoc, relief operations have got to be undertaken in a very determined manner. The Government cannot adopt evasive tactics. I consider this attempt to adjourn the House after the 29th as a deliberate attempt to evade the real issue.

Sri T. D. MARANNA. —I rise to a point of order. I do not know how the question about the adjournment of the House is relevant to the discussion. The question is not at all before the House. There are so many members on this side who want to participate in this discussion. Let us not waste our time.

Sri J. B. MALLARADHYA.—It is not for the Hon'ble Member to say whether I am relevant or not. I am in the hands of the Chair. If the Chair asks me to sit down, I am prepared to sit down this moment. As regards the time for discussion, I am going to move for extension of the time for discussion and ask for 2 days for the discussion because nothing can be more urgent and more important than the consideration of the issues arising out of the flood situation.

Sri K. PUTTASWAMY (Mysore).—On a point of clarification. The Hon'ble Member is a member of the Business Advisory Committee and that Committee has allotted only one day. I very well appreciate the spirit of the Hon'ble Member when he says that he will be moving for extension of time. In my view even 2 days will not be sufficient. What is surprising is that the Hon'ble Member agrees in the Business Advisory Committee to one day being allotted for this discussion, but he realises now that one day is too short.

Sri J. B. MALLARADHYA.—The Hon'ble Member must know that even though I am on the Business Advisory Committee I have to go by the majority. I would say that the Ministers are responsible for this.

Sri D. DEVARAJ URS (Hunsur).—We never thought that the Leader of the Opposition himself would take away the whole day.

Sri J. B. MALLARADHYA.—If members are keen that I should close my speech, I shall close. I have said something about central assistance. We must come to a decision regarding formulating our demands and they must be based on facts and precedents. We should do whatever is necessary to be done. I am sure the Revenue Minister and the other Ministers would do whatever is necessary at the appropriate time.

With regard to the permanent measures for flood control referred to in my amendment, I would suggest the convening of an Inter-State Conference at the highest level because taking permanent measures for flood control is not the subject matter of a single State. It is a matter that concerns more than one State. Suppose the Tungabhadra shows signs of overflowing, then the people at Vijayawada will get the warning and they will get alerted. Similar is the case with regard to the Cauvery. So we in the Mysore State should take the lead in impressing upon the Central Government to take steps on a countrywide basis for controlling floods because in our own State I do not think there is any source by which you can put up a project, by which you can control floods. All our irrigation sources and projects are merely intended for irrigation purposes and nothing more. One other remedy to avoid flood havoc is to have as many irrigation projects as possible in the Mysore State. I would like the Minister to say whether we have had our full quota of irrigation projects in the Mysore State. This question of the sharing of the Krishna-Godavari waters is still hanging fire There was a question on this point by Sri C. K. Rajaiah Shetty and I do not know what answer they gave. I am asking the Minister definitely to say whether an assurance has been given by the Central Government that the claims of Mysore would be considered, and if so, how soon they would be considered because we are getting very apprehensive in regard to the statements repeatedly appearing on behalf of the Andhra Pradesh Government from various quarters. I have myself issued a statement on behalf of the Mysore State in this connection. Repeatedly there is an agitational approach on the part of the people in Andhra Pradesh. That is why I am drawing the attention of the Hon'ble Minister for Public Works to this question and requesting him to build as many irrigation projects as possible. That is the only answer for flood control measures. Floods can be controlled permanently only by irrigation facilities of a varied nature. I hope the Minister will make a definite statement. In this connection I have read his statement in the Legislative Council that they are going to the Supreme Court, if necessary. It is a very correct stand to take but the avenues of an amicable settlement on a rational basis should be explored. It is not as

if we are afraid of going to the Supreme Court. The attitude taken by some of the leaders in Andhra Pradesh is rather unfortunate. We do not wish to offend anybody. We should not put forward a claim for a drop of water in excess of our legitimate demand. I may also assure the House that we should be prepared to demand the last drop of water due to us. We cannot take up an attitude of taking or asking for a favour. The Agree ent of 1951 is a figment of imagination. It is not in existence. It is nowhere accepted. We are not a party to it. That is the very essence or the crux of the whole problem. I need not have to dwell on this point. I only wish to emphasise the need for the Government of Mysore taking permanent measures for flood control. All the States concerned, particularly in the South and Maharashtra, should meet together and discuss permanent measures. Mysore should take the lead in suggesting such a Conference immediately. I do not think even the Government of India have evolved countrywide flood control operations. The time has come for this, having regard to the stakes and issue involved. I hear that in spite of the reference made to the Government of India in respect of the Krishna and Godavari rivers allocation, there is not even a reply from the Government of India. The Hon'ble Minister for Public Works while replying to a question in the Upper House evaded the issue. I want to know whether having regard to the debate that took place and the resolution that we adopted here, the Government approached the Centre and their reply to it. Was any assurance given? Against this background, I am sure that a suggestion like this for an inter-State conference would not appeal to the Central Government. In any case let us take the lead and let Mysore pave the way for other States.

When I raised this point on the opening day I suggested that if necessary some of the Members may go to their places and make on the spot studies of the problems that confront the people locally. If that is the object with which the session is going to be adjourned, it cannot be for more than 3 or 4 days but in any case I would like the Government of Mysore to see that this session goes on according to schedule and nothing should come in the way of the work of the sessions being continued in a proper manner.

I am grateful to the Hon'ble Revenue Minister for preparing a statements of some kind and putting it into the hands of the Members, even though belated. I am sure that several members connected with various constituencies will put forward before this House concrete proposals for meeting the situation.

Thank you,

†Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—Sir, I find it necessary to speak at this stage after the speech made by the Hon'ble Leader of the Opposition. According to Sri Mallaradhya a few more clarifications or facts might have been brought to the attention of the House in order to facilitate discussions. With that end in view I have been prompted to say a few words.

(Sri H. K. VEERANNA GOWDH)

Sir, it is known to all that almost all Ministers—why, in fact, all the Ministers and Deputy Ministers—have been touring the various parts of the State which have been affected by the recent floods. Not only the Ministers, the Chief Engineers and other officers are moving about in the affected parts and doing repair works to damaged anicuts, roads, etc, From the reports that I have received the following facts emerge :

As I have already said while intervening in the debate, we have authoreised the Superintending Engineers and other officers that they should take on hand works relating to restoration and repairs to damaged words without waiting for sanction of estimates. Sufficient money has been provided and they are authorised to go on with the works.

Sri J. B. MALLARADHYA.—What is the additional amount made available to these officers ?

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—Sufficient amount has been given to them. Even without entering into contracts, they are entitled to......

Sri J. B. MALLARADHYA.—We learn from the Revenue Minister's report that the damage is estimated at 3 crores. We want to know how much from the P.W.D. budget is provided for this purpose ?

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—There are sufficient heads in the budget for them to take up these works. This figure of 3 crores damage is only an estimate : it may be more or it may be less. Under various heads, money is available and Government have authorised officers to take up the works and go ahead without awaiting sanction of estimates. In the very nature of things, it is not possible to prepare correct estimates.

So far as the extra staff concerned, we have created three flood relief sub-divisions, each under an Assistant Engineer and the staff necessary. One division is to serve Mysore and two sub-divisions are attached to Shimoga, particularly Chickmagalur. The officers have already been posted. Three more investigating sub-divisions sanctioned for the National Highways have been instructed to look to flood relief works. Another 3 sub-divisions working in North Karnataka have been asked to attend to these works. Therefore, altogether nine sub-divisons are at this work, The powers of the Assistant Engineers that they could sanction and execute works upto 3,000 rupees, which have been temporarily withdrawn, have been restored so that they may carry on the works.

The wages payable to labour have been enhanced. Normally we pay between Rs. 1-4-0 to 1-8-0 to the male coolies and this has been enhanced to Rs. 2-4-0 and similarly wages to female coolies have been increased from Rs. 1-4-0 to Rs. 1-8-0. Wages would be paid every day in the evening. Sufficient imprest money has been given to the officeres

This would help the people to buy their daily requirements and articles of food.

In respect of the restoration of communications and vital links the following action has been taken :

Shiradi Ghat which forms a link between Hassan and Mangalore was restored to traffic within one week of the landslides. It was put into service on the 12th July 1961.

Charmadi Ghat on which there was also very heavy landslide and which forms a link between Mudigere and Mangalore was also restored for service on the 18th July. On this road the bridge at Banakal across the Hemavathi which collapsed, has been restored with the help of the military authorities.

The work on Sampaje Ghat connecting Mangalore and Coorg is going on, a deviation has been formed and the traffic diverted along this deviation.

We cannot say that works are completed and that no more works are to be done. For instance, Mercara—Sampaje Ghat Road there is a crack visible in the hill. Half the hill may come down this year or next year. In other places we had to divert the entire road on the other side of the tank. Wherever there is a cart-track or old road, it is repaired and the communications diverted. Communications have been restored in several places. There is no hold up of traffic.

The breach on the Poona—Bangalore Road has been repaired up to Haveri and within a few days the entire road will be restored to traffic. The berach on Wellesley bridge approach at Srirangapatna was restored to traffic within two days after the water level went down. Constructive measures are being taken by laying bunds to protect the existing crops. In certain cases, pumps have been installed along with the river and water lifted and put into old channels so that crops may not suffer.

Sri V. SRINIVASA SHETTY (Coondapoor).—May I know from the Minister whether Mangalore-Mercara Road is completed ?

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—Now there is a deviation of three miles with joins the cross. That is now being made available for the traffic. Three miles from Mercara is cut off. It is being repaired. The temporary work undertaken is in progress.

As regards the suggestion made by Sri Mallaradhya with regard to the constructive measures, Government has already contemplated to consider this question and a special sub-division for the purpose was created eight or nine months back. Work had already commenced in Ghataprabha and Malaprabha rivers. These are long-term measures but we have think of.... .

Sri J. B. MALLARADHYA.—What exactly is the nature of constructive measures adopted during the eight months of the existence of the sub-division ?

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—Investigations and estimates and all that. Apart from these things, I may refer to one or two points that Sri Mallaradhya raised. As I have already said, it is not possible to get accurate information because every day we are getting information and all these files are only with regard to daily reports and from day-to-day the situation changes. We are receiving fresh reports. As I have explained, it is not possible to give the extent of land under water.

Sri J. B. MALLARADHYA.—With reference to some definite point of time, you must be able to give denfiite information, say up to 10th or 15th July. Whatever information is given beyond that date would supplement the information already given and the public will be able to understand what is the further damage done.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—We thought that to-day or yesterday evening we could collect and place before the House the information available. That is what has been done by the Revenue Minister.

As for the low lying areas, officers have been instructed to tell the people that unless they go and settle permanently on selected sites, they will not be given any help. Compulsorily we have asked them to go and make their permanent residences on sites selected by the officers and the Health Department people. Sri Mallaradhya raised a doubt whether it was possible to acquire lands and give sites. I quite only one instance which he is well aware of. Near T-Narsipur just opposite to the Silk Filature, there is a big piece of private land. There is a mulberry garden site. That is proposed to be acquired. Of course, the owners are objecting.

Sri K. PUTTASWAMY.—The proposal has been there since the 1953 floods and yet it is in the stage of proposal.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—That is because of the protest by the land owners. This year it will be compulsorily acquired. That is only an instance to tell you how Government are going ahead.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I do not know whether you will compulsorily acquire under section 17 of the Land Acquisition Act.

Sri H. K. VEERANNA GOWDH.—We will come before you with fresh legislation.

Lastly, he referred to the dispute between Andhra and Mysore Governments about the Krishna and Godavari waters. I have made a statement in Upper House that this Government will spare no pains to secure by all possible and legitimate means, short of going to the court in the first instance, our share of the waters of these two rivers and ultimately if everything fails, it is only then that we will not hesitate to go even to a court of law to assert our right.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ಗೋಧಾವರಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದವನ್ನು ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು ನಮಗೇಕೋ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮನ್ ಗುಲಾಹಟಿ ಎನ್ನುವವರು ಅದರ ಚೇರ್ಮನ್ನರಾಗಿ ನೇಮಕವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇದರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಮತ್ತು ಇದರ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಶೇಖರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ವರದಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವರದಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸರಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಅನಂತರ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ನು ಈ ಕಮಿಷನ್ನಿನ ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಾದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನೂ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸರಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಡನೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವಂತೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ.—ಟರ್ಮ್ಸ್ ಆಫ್ ರೆಫರೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗುಲಾಹಟಿ ಕಮಿಷನ್ನಿನವರು ಈ ರೀತಿ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡ.—ಇದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು give and take policy ಯಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರವರು ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದೇಹವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರು. ಇದು ಬರಿಯ ಸ್ಟೇಟುಮೆಂಟುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆದರಿಕೆ ಉಂಟುಮಾಡುವಂತಹ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ, ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಕಟುವಾಗಿ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಸ್ಟೇಟುಮೆಂಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ವಾದ ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಹೇಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮನವಟ್ಟವಾಗುವಂತೆ ಇದರ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ಒಂದು ಮೆಮೊರಾಂಡಂನ್ನೂ ತಯಾರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಿಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಎಂ.ಪಿ. ಗಳಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಏರ್ಪಾಟುಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತದವರು ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟುಮೆಂಟನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಪ್ರವಾಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದಂತೆ, ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಆಯಾ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಜನಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರು ಹೇಳಿದರು. ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಪಾದನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಯಾವುದನ್ನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ರೀತಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಈಗ

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡ)

ಮಳೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬೀಳುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಪ್ರವಾಹಗಳು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ನಿಂತಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಬಹುದು. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸಹ ಕೆಲವರು ಒಂದೆರಡು ವಾರಗಳ ತನಕ ಅವರವರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯರು ಇನ್ನು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಗಳ ತನಕ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮುಂದುವರಿಯಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತರಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ದೆಸೆಯಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ತಿಂಗಳು 29ನೆಯ ತಾರೀಖು ಆದಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಾದನಂತರ, ಅಂದರೆ 4 ಅಥವಾ 5ನೆಯ ತಾರೀಖು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪುನಃ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ 15ನೆಯ ತಾರೀಖು ಆಗಸ್ಟ್ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಅವರವರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿಬರಲು ಎರಡು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ರಜಾ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್ 15ನೆಯ ತಾರೀಖಿನವರೆಗೂ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದು ನನಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಈ ಮಳೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿರುವವರು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನಗಳಿಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಾದಷ್ಟು ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಆಗಸ್ಟ್ 15 ಆದ ಮೇಲೆ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಪುನಃ ಈ ಸಭೆ ಸೇರುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೇನೂ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಈ ಸಭಾ ಕೆಲಸ ನಡೆಸಬಾರದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಭರವಸೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಸಾಧುವಾದುದಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯತಃ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ನಿರಾಶ್ರಿತರಾದಂತಹವರಿಗೆ ನೆರವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವ ಯಾವ ರಸ್ತೆಗಳು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿವೆ, ಯಾವಯಾವ ಸೇತುವೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳು ಒಡೆದುಹೋಗಿವೆ ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹೇಳಿದನ್ನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಸಾಧುವಾದುದಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ತಂತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರವಾಹಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಮುಂಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೇನಾದರೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಲ್ಯಾರಿಫಿಕೇಷನ್ ಕೇಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಅವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಉತ್ತರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

Sir, Sri Mallaradhya asked for extension of time. If that is so, tomorrow we have fixed up discussion on the same subject in the Upper House. So, it would not be possible for us to answer question that may be raised during the discussion. This may be taken into consideration.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I should like the House to have an opportunity to discuss this subject for two more days because quite a large number of members drawn from the various constituencies are anxious to speak. So, I say that the business of this House may be postponed for two days in order to facilitate discussion on this subject.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—Sir, we were under the impression that on the basis of the discision taken by the Business Advisory Committee, the discussion would be over today. But it appears that the concensus of opinion is that many members are desirous of participating. It is not necessary to have two days. I would suggest that one more day may be allotted. If we can sit from one to six continuously doing away with the question hour, it would be sufficient.

Sri J. B. MALLARADHYA.—We will sit till seven o'clock.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—If the members are prepared to sit till seven o'clock, we may do so.

Sri J. B. MALLARADHYA.—So, may I presume that the House will take into consideration this matter tomorrow also from 2 P.M. to 7 P.M ?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Yes, from 2 P.M. to 7 P.M. He may move a motion for extension.

Motion for extension of time.

Sri J. B. MALLARADHYA.—I move :

"That the discussion on the flood situation be extended till the conclusion of the business tomorrow."

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is :

"That the discussion on the flood situation be extended till the conclusion of the business tomorrow."

The motion was adopted.

MOTION *Re* : SITUATION FLOOD—Debate *(contd.)*

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಚ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡ (ಬೇಲೂರು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ದೇಶದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅನಾಹುತವಾಗಿದೆ ಎನ್ನತಕ್ಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತತ್ರಾಪಿ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನದಿಗಳ ಪ್ರವಾಹ ಹೆಚ್ಚಿ, ನದಿಗಳ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರತಕ್ಕ ಜಮೀನು, ಆ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಮನೆಮಠಗಳು ಮತ್ತು ಇತರರ ಸಾವಿರಾರು ಮನೆಗಳು ನಾಶವಾಗಿವೆ. ಅನೇಕರು ಈಗಾಗಲೇ ವಾಸಕ್ಕೆ ಮನೆಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ನಿರಾಶ್ರಿತರಾದಂತವರಿಗೆ ಅವರ ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈಗ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ವರದಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ರಿಲೀಫನ್ನು ಯಾವಯಾವರೀತಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಯಾವಯಾವ ರೀತಿ ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಹ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಸ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡ)

ಅಲ್ಲದೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಆ ರೀತಿ ರಿಲೀಫ್ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ಜನತೆಯ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಂತಮ್ಮ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹಳ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ, ಸರಿಯಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಇರಬಹುದು ನಿಜ. ಈ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ನೊಂದವರಿಗೆ, ಈ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಯಾವಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಹಾರ ದೊರಕಬೇಕಾಗಿತ್ತೊ, ಆ ರೀತಿ ದೊರಕಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪರಿಹಾರ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೇನೋ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಪರಿಹಾರ ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುವವರು ಹೇಗೆ ಬರುವುದು, ಅವರು ಹೇಗೆ ಬಂದು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಯಾರು, ಅವರಿಗೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ, ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳುವವರು ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ತೊಂದರೆಗೆ ಈಡಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದ ಹಾವಳಿ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಇನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೇಕೋ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅನೇಕ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಹೋಗಿದೆ. ಬೆಳೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇವೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ಪ್ರವಾಹ ಇನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ; ಅಂದಮೇಲೆ ಇವೊತ್ತು ಒಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದ ವರದಿಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ನಾಶವಾಗಿದೆ, ಈಗೀಗ ವರದಿಗಳು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೋಬಳಿಯಲ್ಲೂ ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ನಾಶವಾಗಿದೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ಅಸೆಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪೂರ್ತಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಅಸಾಧ್ಯ. ಇವೊತ್ತು ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಹಾಯ ಕೇಳಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಎಷ್ಟು ಪೂರ್ತಿ ಅಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಎಷ್ಟು ಪೂರ್ತಿ ಬೆಳೆ ನಾಶವಾಗಿದೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಜನಗಳು ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ಯಾವ ತರಹ ನಾಶವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಮಾಡದೆಯೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಸಹಾಯ ಕೇಳುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮಗೆಷ್ಟು ನಷ್ಟವಾಗಿವೆ; ಯಾವ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ; ರಸ್ತೆಗಳೆಷ್ಟು ಹಾಳಾಗಿವೆ; ಸೇತುವೆಗಳೆಷ್ಟು ಮುರಿದುಬಿದ್ದಿವೆ; ಕೆರೆಗಳೆಷ್ಟು ಒಡೆದುಹೋಗಿವೆ, ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಮಗಿಷ್ಟೇ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅಗತ್ಯ ಅಲ್ಲದೆ. ಜನರಿಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೂ-ಮಲೆನಾಡಿಗೂ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಬತ್ತವನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದು ಬತ್ತದ ಬೆಳೆ ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು. ಅದಕ್ಕೆ ಸೀಜನ್ ಬೇಕು. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಬತ್ತ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೋ ಅಲ್ಲಿಷ್ಟು ಇಲ್ಲಿಷ್ಟು ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯವಿರುವಕಡೆ ಬೆಳೆದಾರು. ಇದೇ ಮೈದಾನಕ್ಕೂ ಮಲೆನಾಡಿಗೂ ಇರತಕ್ಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸ. ಈ ದಿವಸ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಹೊಳೆ ನೀರಿನಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗಿದೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹೂಳು ಮುಚ್ಚಿ ಜಮೀನೆಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ.

ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಸಹ ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಮಲೆನಾಡಿನಿಂದ ಬಂದವರು. ಆದರೆ ಅವರು ಈ ದಿವಸ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೊಳಗಾದ ರೈತರಿಗೆ ಬೀಜದ ಬತ್ತ ಕೊಡಲಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಹಾಗೆ ಕೊಡಲೂಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ನಾವು ಬತ್ತದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ ಪೈರು ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಾಗೊಂದು ವೇಳೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಬತ್ತ ಎಂಬ ಒಂದು ಜಾತಿ ಭತ್ತವಿದೆ; ಆ ಬೀಜವನ್ನು ಈ ಕೂಡಲೇ ಒದಗಿಸಿದರೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಬತ್ತದ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಜಾತಿಯ ಬೀಜದ ಬತ್ತ ಎಷ್ಟು ಸ್ಟಾಕಿದೆ? ಅದಿಲ್ಲ ಈ ಬೀಜ ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈತರಿಗೆ ನೀಡತಕ್ಕ ಸಹಾಯ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗಿದೆ ನೋಡಿ! ಈ ದಿವಸ ನಾಟಿ ಹಾಕಿದರೇನೇ ಈ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಬತ್ತ ಆಗುವುದು. ಈಗ ತುರ್ತು ನಾಟಿ ಹಾಕಿದರೇನಾದರೂ ತೆನೆ ಹೊರಟು ಬೆಳೆ ಆಗಬಹುದು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿವಸ ಬಿಟ್ಟು ನಾಟಿ ಹಾಕಿದರೆ ಮುಂದೆ ಈ ಬೆಳೆ ಹಿಮದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತೆನೆಯಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಸನ್ನಿವೇಶ ಹೀಗಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಬತ್ತದ ಬೆಳೆಯಾಗತಕ್ಕ ಸಾವಿರಾರು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಂದು ಬರ ತಂದಿತೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡು ರೈತರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಇದ್ದ ಒಂದು ಸೀಜನ್ ಸಹ ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಾದರೂ ಏನಿದೆ? ಈಗಾಗಲೇ ಆ ಮಲೆನಾಡಿನ ರೈತರೆಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಜಮೀನನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಈ ವರ್ಷ ತೆಗೆಯುತ್ತೇವೆಂಬ ಆಶೆಯಂತೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹದ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿರತಕ್ಕ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಷ್ಟು ಲುಕ್ಸಾನಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಈಗ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರವಾಹದ ಹಾವಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆ ನಾಶವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬ ಒಂದೇ ಅಂಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಷ್ಟು ಲುಕ್ಸಾನಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಆರಿಂಚು-ಐದು ಇಂಚಿನ ಭತ್ತದ ಪೈರಿರುವ ಕಡೆ ತಗ್ಗುವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 2-3 ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ನೀರು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಪೈರಿನ ಗತಿಯೇನಾದೀತು? ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆಷ್ಟು ನಷ್ಟವಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ರೈತನೇ ಬಲ್ಲ; ಅದು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು? ಮೇಲಾಗಿ ನಾಟಿ ಹಾಕಿದ್ದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಂತೂ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗಿ ಬೆಳೆ ಹಾಳಾಗಿದೆ. ಈ ದಿವಸ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿರತಕ್ಕ ನಷ್ಟವೆಷ್ಟೆಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಾಗ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾನಾ ಮುಖವಾಗಿ ನೋಡಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ದಿವಸ ನಾನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿರತಕ್ಕ ಬೆಳೆ, ಜಮೀನು–ಮನೆ–ಮಠಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರ್ಷ ರೈತರು ಸುಮಾರು ಒಂಬತ್ತು-ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೀಜದ ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆಯನ್ನೇ ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಬೆಳೆ ಆ ರೈತರಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೈಸೇರಿದ್ದರೆ ಅದು ಒಂದೂವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೆಳೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ದಿವಸ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಯೊಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಳಾದುದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಈ ಒಂದು ಬೆಳೆಯಿಂದಲೇ ಈ ವರ್ಷ ಒಂದೂವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಲುಕ್ಸಾನಾಗಿದೆ. ನೀಲಗಿರಿಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಈ ಬೆಳೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಳಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್‌ಗಳ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದೆಲ್ಲ ಮೆಣಸು, ಕಾಫಿ ಮತ್ತು ಏಲಕ್ಕಿ ಈ ಮೂರು ಮಾತ್ರ. ಏಲಕ್ಕಿ ಗಿಡಗಳೆಲ್ಲ ಕೊಳೆತುಹೋದುವು; ಮಳೆ ನೀರಿನ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ,

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಚ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡ)

ಕಾಫಿ ಹೂಗಳೆಲ್ಲ ಉದುರಿ ಆ ಬೆಳೆಯೂ ಹಾಳಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಮೆಣಸಿನ ಗೊನೆಗಳು ಬಿದ್ದು ಅದೂ ಹಾಳಾಯಿತು; ಈ ಲುಕ್ಸಾನನ್ನು ಹೇಗೆ ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವುದು? ಅಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಜನರು ಜೀವನ ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಈ ದಿವಸ ಆ ಜನರ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೇನು? ಕೆಲವು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿರತಕ್ಕ ಪ್ಲಾಂಟರುಗಳೇನೋ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಸಾಲಾ ತಂದು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಜರುಗಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಬಡ ಜನರ ಗತಿಯೇನು? ಬಡವರಿಗೆ ಸಾಲಾ ಸಿಕ್ಕುವುದು ದುರ್ಲಭ. ಇವರು ಯಾವತ್ತೂ ಆ ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರಂತೂ ಶ್ರೀಮಂತರ ಜಮೀನನ್ನು ಸಾಗುವಳಿಮಾಡೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಜರುಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲ ಸಧ್ಯಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಬಡವರಂತೂ ನಾನಾ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಗಳಿಂದ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳ ತನಕ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದು ತುಂಬಾ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಒಂದು ಮನೆ ಬಿದ್ದುಹೋದರೆ ಅದರಿಂದ ಲುಕ್ಸಾನೆಷ್ಟಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡದೆ ಆ ನೊಂದವನಿಗೆ ಕೇವಲ 10 ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಏತಕ್ಕೆ? ಗೋಣಿಚೀಲ ಹೊದೆ ಒಂದು ಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಎಂದು! ಇಂಥ ಸಹಾಯದಿಂದ ಏನು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು? ಇಂಥ ಸಹಾಯ ವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ತಾನೆ ಏನಾಗಿತ್ತು! ಈ ದಿವಸ ಒಬ್ಬ ಟೆನೆಂಟಿಗೆ ಆತನ ಪರ್ಸನಲ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿಯ ಮೇಲಾದರೂ 150 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕೇನು! ನೀವು ಯಾವಾಗ ಆತನಿಗೆ ಉದಾರವಾಗಿ ಸಹಾಯ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆಗ ಆ ಬಡ ರೈತ ಆ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮರೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಆಗ ಅವರು 150 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ 450 ರೂಪಾಯಿ ಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಜಮೀನು ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿ ಸಾಲ ತೀರಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಹೊಳೆ ಬಂದು ಅದು ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿದೆ. ಅಂತು ರೈತ ಹಾಗೂ ಹಾಳಾದ ಹೀಗೂ ಹಾಳಾದ! ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಇರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆ ರೈತನ ನಿಜ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ದಾಖಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೇನು? ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈತನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕನಿಕರವಿದ್ದರೆ ಆತನಿಗೆ ಸಕ್ಯೂರಿಟಿ ವಗ್ಯೆರೆ ಕೇಳದೆ 100 ಅಲ್ಲ 150 ರೂಪಾಯಿ ಗಳ ಸಾಲವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಿ. ಅದೆಲ್ಲೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ರೈತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದುಡ್ಡು ಇಂದಲ್ಲಾ ನಾಳೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಬಡವನಾದವನು ಸರ್ಕಾರದ ದುಡ್ಡನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲು ಯಾವತ್ತೂ ಹಿಂಜರಿದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಟೋಕನ್ ಗ್ರಾಂಟ್ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಲಂಪ್‌ಸಂ ಆಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮನೆ-ಮಠ-ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಸಹಾಯ ನೀಡಬೇಕಾದುದು ಧರ್ಮ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಇಂಪ್ರೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ತಕಾವಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು 10 ಕಂತುಗಳಲ್ಲ ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಹಾಗೆ ಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ ಆ ಸಾಲಗಳನ್ನೇ ಯಾರಿಗೂ ಕೊಡಕೂಡದೆಂಬುದಾಗಿ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಾ ರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳೇನಾಗಿರುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಈ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದ ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ಲಂಪ್‌ಸಂ ಗ್ರಾಂಟ್ ಕೊಡಬಹುದೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ತಕಾವಿ-ಲ್ಯಾಂಡ್ ಇಂಪ್ರೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಲೋನುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಹುಕುಂ ಮಾಡಿ ದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಡಿವಿಜನ್ನಿಗೆ 20 ಲಕ್ಷ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕೇನು? ಈ ಡಿವಿಜನ್ನಿನಲ್ಲ ಒಟ್ಟು ಐದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿವೆ. ಆ ಪೈಕಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು-ಹಾಸನ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ಈ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಗಳಲ್ಲೇ ಈ ಹೊಳೆಗಳ ಅವಾಂತರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಪರೀತ ಲುಕ್ಸಾನಾಗಿದೆ. ಈ ಮೊಬಲಗನ್ನು ನೋಡಿ ದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರುವ ಅಂದಾಜು ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯೊಂದರಲ್ಲೇ ಒಂದೂವರೆ ಕೋಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲುಕ್ಸಾನಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ನನಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಒಂದೂವರೆ ಕೋಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಲುಕ್ಸಾನಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳೇನಿರುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ-ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಸೆಸ್ ಮಾಡದೆ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಬಾರದು. ಆದರೆ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಟೌನ ವಿಚಾರವೊಂದನ್ನೇನೋ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಕೇವಲ ಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರಂತೆಯೇ ಎಷ್ಟು ಜನ ಬಡವರ ಮನೆಗಳು ಬಿದ್ದುಹೋಗಿ ಅವರ ಜಮೀನುಗಳೂ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿರುತ್ತವೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನೇನೂ ಅವರು ವಿಶದಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ತರಹದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಜನರು ಹಾಸನದ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಡಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಸನದ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ 22 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಧನಸಹಾಯ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈಗ ಒದಗಿಸಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವನೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನೋಭಾವನೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಅಂಥವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಉಳಿದವರ ಮನೋಭಾವನೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಅಂಥವರ ಮನೋಭಾವನೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಅವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಬಡ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ? ಈ 22 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಸೇರಬೇಕೋ ಯಾರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಬೇಕೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು set of rules ಮಾಡಿ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಆ ಕಮಿಟಿಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ತತ್‌ಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಬಂದಾಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಮೊನ್ನೆಯವರೆಗೆ ಸಹಾಯ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನೋಭಾವನೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಬಡ ಜನರು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲ, ಹೊದೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ, ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ, ಅಂಥವರಿಗೆ ಒಂದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಸಹಾಯ ಕೊಡುವುದು ಎಂದರೇನು? ಇದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ? ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಉಪವಾಸದಿಂದ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಡ ಜನರ ಹಸಿವು ಅವರ ಕಷ್ಟ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅರ್ಥಮಾಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಸಂಬಳ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ರೈತನ ಪಾಡೇನು? ರೈತನ ಗತಿ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಜಾಗ್ರತೆ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಮಳೆಯಿಂದ ಅಪಾರ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಖಚಿತವಾಗಿ ಇಷ್ಟೇ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಲೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 83 ಕೆರೆಗಳು ಒಡೆದು ಹೋಗಿವೆ. ಇದೊಂದೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 19 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸಕಲೇಶಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 20 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ 60 ಕೆರೆಗಳು ಒಡೆದು ಹೋಗಿವೆ. ಆಲೂರು ಒಂದು ಹೋಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎಫೆಕ್ಟ್ ಆಗಿದೆ, 23 ಕೆರೆಗಳು ಒಡೆದು ಹೋಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸ ಅಂದ ಮೇಲೆ ತಡವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಯಾರಿಗೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಆಯಿತು ಹೋದಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಹೋಯಿತು ಎಂಬ ಮನೋಭಾವನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನೇಕ ಜನರು ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಹೆಣಗಳು ತೇಲಿ ಹೋಗಿವೆ.

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎನ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡ)

ಎಷ್ಟೋ ಹೆಣಗಳು ಊದಿಬಿಟ್ಟು ಬೇಲಿಗೆ ಮರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿವೆ. ದನಗಳ ಪಾಡಂತೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ದನಗಳು ಸತ್ತುಹೋಗಿವೆ. ಇರುವ ದನಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲು ಇಲ್ಲ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಶೇಖರಣೆ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ದನಗಳಿಗೆ ಹಸಿಹುಲ್ಲು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದೂವರೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ದನಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ದನಗಳು ಸತ್ತುಹೋಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟ ಆಗಿದೆ, ಆದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಿಪೋರ್ಟು ನಿಮಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ ರೆವೆನ್ಯೂ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ತಹಸಿಲ್‌ದಾರರಿಗೆ ವರದಿ ಕಳಿಸಬೇಕು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಅದು ಸಬ್‌ಡಿವಿಷನ್ ಆಫೀಸರರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅನಂತರ ಡೆಪ್ಯೂಟಿಕಮಿಷನರಿಂದ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ್‌ರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರದಿ ಬರುವುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ದಿನಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎರಡು ಎರಡೂವರೆ ತಿಂಗಳು ಅವಧಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಜನರು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಳೆಯಾದುದು ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಿನ ಮೊದಲನೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ. ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಳೆಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎನ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡ.—ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಳೆಯಾಗದಿದ್ದರೂ, ಮಳೆಯಾಗಿದೆ, ಜನರಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಜನರಿಗೆ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿರುವುದನ್ನು ಫೋನ್ ಮೂಲಕ ತತ್‌ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನೋಭಾವನೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗುಮಾಸ್ತನು ಬರೆದು ತಂದು ಇಟ್ಟರೆ ರುಜು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಗುಮಾಸ್ತ ತಂದು ಇಡುವುದಿಲ್ಲ ; ಇವರು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಈ ವಿಚಾರ ಹೀಗೆ ಇದೆ.

ರೈತನ ಕಷ್ಟವೇನು ಎಂಬುದು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರಕಿಸುವ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವನ ಕಷ್ಟ ಅವನಿಗೆ, ನನ್ನ ಸುಖ ನನಗೆ ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವನೆ ಇರುವುದಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನೆರವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನ ಬಹಳ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ ತಕ್ಷಣ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೇರಳವಾಗಿ ತಕಾವಿ ಮತ್ತು land improvement loan ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ನಾನು ವಿರಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ (ಪಾಳ್ಯಂ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಈಗ ತಾನೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬೋರಣ್ಣಗೌಡರು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ದಾರುಣವಾದ ದುರಂತವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನತಕ್ಕ ವಿಚಾರ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಹ ಆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಖುದ್ದಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿರ ತಕ್ಕ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲದೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಎದುರಿಗೆ ಏನು ಸಮಾಚಾರ ಬಂದಿದೆಯೋ ಅದು ಮಾತ್ರ ಇದರಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ರೆವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕೋಪವನ್ನು ತಾಳಿದುದರಿಂದ ಈ ದುರಂತಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಕೋಪ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕರೆ ಒಂದು ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ. "I hope that hereafter at least Mighty Nature will be merciful to us" ಎಂದು ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಜನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊರತೆ, ಲೋಪ ದೋಷಗಳು ತುಂಬಿರುವುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಕೋಪ ಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ರೆವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ನಾನು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು ಉಚಿತವೆಂದು ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಜನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಏನೊಂದು ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೊ ಅಂಥ ಕೆಲಸಗಳಾಗುತ್ತ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆಗಬಾರದ ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯೂ ಕೂಡ, ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಆಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಡವರು ಬಡವರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತವಾದ ಅಸಮಾನತೆ ನೆಲಸಿದೆ ದೌರ್ಜನ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಲೋಪ ದೋಷಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯೂ ಕೂಡ ತುಂಬ ವಿಕೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ತಪ್ಪು ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಕೋಪಗೊಂಡಾಗ ಎಷ್ಟು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂದು, ಏನೂ ಉಳಿಯದಂತೆ ಸಹ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜನತೆ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯು ದೌರ್ಜನ್ಯದ ಹೆಡೆಯನ್ನೆತ್ತಿದಾಗ ನಾವು ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಜನ್ಯತೆಗೆ, ಸಹಾನುಭೂತಿಗೆ ನಾವು ಮರೆಹೋಗಬೇಕೆ ಹೊರತು, ಪ್ರಕೃತಿಯು ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯದೆ ಹಾಗೆ ಇಂಥ ದುರಂತಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ನಾನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಜನಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :

"ಗತವಿಂದಿಗೆ ಶತಮಾನಂ
ನೀನುದಯಿಸಿ, ಗುರುದೇವ :

ಮತಿಹೀನತೆ ಮತಕಲಹಂ
ಗತಿಸವು ಮಿಥ್ಯದ ಭಾವ !

ಬಹುದೂರದ ಬಂಗಾಳದ
ಕಲ್ಕತ್ತದಿನೀನಂದು

ಎಸಗಿದ ತಪಕಾಂ ಧ್ಯಾನಕೆ
ಮೈಸೂರೊಲಿ ನಿಂತಿಂದು !

ನರಹೃದಯದ ಬಿಸಿರಕ್ತದ
ಬಾಯಾರಿಕೆ ಆರಿಲ್ಲ ;

ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ಕರುಳಿರಿಯುವ
ಧನದಸಿಮೊನೆ ಮಾಸಿಲ್ಲ ;

ಪಲ್ಲಿರಿದಿದೆ ಕ್ರೋಧದ ಮುಖ,
ನಖಪೆತ್ತಿದೆ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ;

ನರಳುತಿದೆ ಲೋಕದ ಸುಖ,
ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿದೆ ದೌರ್ಜನ್ಯ !

ಜನ ಕಂಡರೆ ಜನ ಹೆದರಿದೆ ;
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯು ಸಂದೇಹ !

ಶಾಂತಿಯು ಪರದೆಯ ಹಿಂಗಡೆ
ಕ್ರಾಂತಿಯು ರಣಸನ್ನಾಹ !

ನರನೀಚತೆ ಮಾರೀಚತೆ
ದೇಶ ಪ್ರೇಮದ ನೆವದ

ದಂಷ್ಟ್ರಾಶ್ರಿತ ರಾಷ್ಟ್ರಂಗಳ
ಅಸು ಹಿಂಡುತಿವೆ ಜವದಿ !"

ಎಂದು ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನಗಾದರೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆ, ಈರ್ಷೆ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಹಿತಕ್ಕಿಂತಲೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಿತ ಜಾಸ್ತಿ ಎನ್ನುವಂಥ ಮನೋಭಾವನೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ದುರಂತಗಳಾಗತೊಡಗಿವೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರೂ ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ)

ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ಪ್ರಕೃತಿಯ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಹೆಡೆ ಎತ್ತುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಯಾವ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಯಾವ ಧರ್ಮ ಪರಂಪರೆಯಿದೆಯೋ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪರಂಪರೆಯೋ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ತಿಲಾ ಜಲಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದೇ ಇಂಥಾ ದುರಂತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಗತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೆ, ಪುನರ್ರಚನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯು ಕೊಪಗೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಈ ರೀತಿಯ ದುರಂತವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಏನನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಏನನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೋ, ಅಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆಯಿದ್ದರೆ, ಇಂಥ ದುರಂತ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳಿ, ನಾವು ಈ ವಿಚಾರವಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟೂ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಹಿತದ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ದುರಂತಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ; ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಳೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅತಿಪ್ರವಾಹದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನೇಕ ಕಡೆ ದುರಂತಗಳಾಗಿವೆ. ನನಗಾದರೂ ಕಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಕಪಿಲಾ ನದಿಗಳ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆದಂಥ ಕೆಲವು ದುರಂತಗಳು ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಾದಂಥ ದುರಂತದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಕೂಡ ಈ ತಿಂಗಳು 12ನೆಯ ತಾರೀಖು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಖುದ್ದಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮನೆಗಳು ಹೋಗಿವೆ. ಸುಮಾರು ಆರೇಳು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಊರುಗಳೆಲ್ಲ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಜನ ಹೊರಗಡೆ ಬರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ನಾವು ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಎಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಜನಗಳನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ತರಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಎರಡು-ಮೂರು ದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆ ಕೆಲಸ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರು, Supervising, ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಅವರು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಅಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ನಾವೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಜನಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊದರೂ ಸಹ ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ಯಾರು ಎಂದು ಜನಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರು ಹೇಳಿದರೂ ಜನಗಳು ಹೊರಗೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲದೇಯಿರುವವರ ಪ್ರಭಾವ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳದು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಮುಳ್ಳೂರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 285 ಮನೆಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿವೆ. 485 ಮನೆಗಳು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತಾಗಿವೆ. 700 ಮನೆಗಳಿಗೆ damage ಆಗಿದೆ. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಮನೆಗಳಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನು ಎಂಟು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ನಾಟಿ ಹಾಕಿದ ಜಮೀನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆ ಜಮೀನನ್ನು ಅಬಾದಿಗೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಜಾಯಿಂಟ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಅವರು ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದಾಗ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ 1,500 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಅಬಾದಿಗೆ ಬಾರದೇ ಇರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಾಗಿದೆ. ಈ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಟಿ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಮೂರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಎರೋಷನ್ ಮತ್ತು ಡಿಪಾಸಿಟ್ ಆಫ್ ಅರ್ತ್ ಮೂಲಕ ಸುಮಾರು 1,500 ಎಕರೆ ನಾಶವಾಗಿದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇನೆ ಶಿವನಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ (ದ್ವೀಪ) ಹಾಕಿರತಕ್ಕಂಥ ಪುರಾತನ ಸೇತುವೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 50,000 ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಧ್ಯ ; ರಸ್ತೆ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿವೆ. ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂಥವರನ್ನು ಸುಮಾರು ಒಂದು ವಾರ ಕಾಲ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆ ಜನಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆವು. ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಬಂದಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಸುಮಾರು ಆರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ರಿಲೀಫ್ ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ರಾಚಯ್ಯನವರು ಬಂದಾಗ, ಸುಮಾರು 22 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಇದೆ, ಅದನ್ನು ಕಂಪಲ್ಸರಿಯಾಗಿ ಅಕ್ವಯರ್ ಮಾಡಿ 400 ಮನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಕ್ವಿಜಿಷನ್ ರಿಕಾರ್ಡಾಗಿ ಇದನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲದ ಫಿರ್ಕೆ ಮುಂದುಗಡೆ ಇರುವ 18 ಎಕರೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಗ್ರಾಮದವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೆಟಲ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಜನಗಳು ಒಪ್ಪಲಿ, ಒಪ್ಪದಿರಲಿ, ದುರಂತ ನಡೆದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬಾರದು. ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಸರಿಯೇ, ಅವರನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈ ವರ್ಷವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಪ್ರವಾಹ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ದುರಂತ ನಡೆದುದ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಅವರನ್ನು ನೆಲಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪುನಃ ಆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಆ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಅಕ್ವಯರ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಏನನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯಮಾಡಿದರೆ, ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ತಮ್ಮ ವರದಿಯಲ್ಲಿ "Permission has also been given to the Deputy Commissiners to purchase building materials in the open market if these materials are not available in the forest department" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ವೊಬಲಗಿನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಾವು ಹೇಳಿಲ್ಲ, up to 300 rupees ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈಗ ಮನೆಗಳು ನಾಶವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥವರಿಗೆ, ಇನ್ನೂ ಒಂದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಕೊಡುವ 300 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಹಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ 500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ, ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿವರೆಗಿರುವ ಮನೆಗಳು ಹಾಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ನೀವು 300 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಮಾನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು. ಕೊನೆಯವರೆಗೆ 400 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗಾದರೂ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಿ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಡಿಪೋಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಮಾನುಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರು ಓಪನ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಕೊಟ್ಟರೆ, ತಾಲ್ಲೂಕು, ಹೋಬಳಿ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿರತಕ್ಕಂಥ ದುರಂತವನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ)

ಪುನರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯಪಕ್ಷ ಆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಆಯಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ತಹಸೀಲ್‌ದಾರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಮರ, ಮುಟ್ಟು ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಜನಗಳಿಗೆ ಕೊಡಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮೀಷನರಿಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ತಹಸೀಲುದಾರರಿಗೆ ಬರುವ ಈ ಫಾರ್ಮಾಲಿಟಿ ಬೇಡ. ಹಿಂದೆ ಮುನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳು ಈಗ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ತಹಸೀಲುದಾರರೇ 300-400 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಕೊಡುವಹಾಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ನಾಲ್ಕುನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೌಲ್ಯದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಮನೆಕಟ್ಟಲು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ಕಾರ ಒದಗಿಸಿದರೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಮನೆಮಠ ಕಳೆದು ಕೊಂಡವರಿಗೆ 40 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ರಿಲೀಫ್ ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಐದು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನರಸೀಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ತಲಕಾಡು ಹೋಬಳಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಡೆಯಿಂದ ಆ ರೀತಿ ಸಮಾಚಾರ ಬಂದಿದೆ. 40 ರಿಂದ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡಿ ಎಷ್ಟು ಕೊಡುತ್ತೇವೆನ್ನುವುದನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ತಿಳಿಸಿ, ಒಂದೇ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರು ರಿಪೋರ್ಟ್ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ರಿಲೀಫ್ ಹಣ ಕೊಡುವುದೆಂದರೆ ತಡವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಮನೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ಗೊತ್ತು.

ಕೂಡಲೆ ಜಾಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದವರಿಗೆ ಮರಮುಟ್ಟು ಒದಗಿಸಿದರೆ, ಅವರು ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಅವರು ಅದನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ, 40 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಸಾಲದು. 200 ರೂಪಾಯಿಗಳಾದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟು ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರು ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಕೈಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಉಚಿತ. ಅನೇಕ ಜನಗಳದು ಏನೇನು ಸಾಮಾನುಗಳು ಇದ್ದುವೋ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟವೆ. ಕೆಲವು ಜನ ಕೂಲಿಮಾಡುವ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ಹೊತ್ತಿನ ಊಟ ಸಿಕ್ಕುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎರಡು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಅಬಾದಿಗೆ ಬರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷ ಬೆಳೆ ಹೋಯಿತು. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಬೆಳೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ನೀರು ಕೊರೆದು ಜಮೀನಿನಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕಿದೆ. ಆ ಜಮೀನು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಾಲ್ಕು-ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಬೇಕು. ಆ ಜಮೀನಿನವರಿಗೆ ಜಮೀನು ಇರುವ ಕಡೆ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನ ವಿಸ್ತರಣೆ ಶೇಕಡ 66 ರಷ್ಟು ಇದೆ. ಬಹುಶಃ ಕಾರವಾರ ಮತ್ತು ನಾರ್ತ್ ಕೆನರ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಿರುವುದು ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೇ. ಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲರು ಅರಣ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ, 10 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ರಿಲೀಸ್ ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಂದು ಎಕರೆಯನ್ನು ರಿಲೀಸ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಎಂತಹ ಜಮೀನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಜಮೀನಿಲ್ಲದಿದ್ದವರು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನು ಹಾಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೈತರು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ಆ ಜಮೀನನ್ನು ರಿಸರ್ವ್ ಫಾರೆಸ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕಾಡುಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಮುಂದುವರಿಸಿ

ಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ, ಅಂಥ ಜಮೀನುಗಳಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಜಮೀನು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮನಾದ, ಲೆವೆಲ್, ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿಸುವ ಪ್ರಮೇಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 10-15 ಸಾವಿರ ಎಕರೆಗಳವರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಈ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಜಮೀನಿನಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಮರಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂಥ ಜಮೀನನ್ನು ರಿಲೀಸ್‌ಮಾಡಿಸಿ, ಯಾರುಯಾರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲವೋ, ಅಂಥವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ರೂಪವಾಗಿ ಹಂಚುವ ಒಂದು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ತಕಾವಿ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಇಂಪ್ರೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಲೋನೆಂದು 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ 15 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್ ಹೋಗಿದೆ ಯೆಂದು ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮೀಷನರ್ ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ದುರಂತಕ್ಕೀಡಾಗಿರುವಂಥವರಿಗೆ, ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೆ, 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳೂ ಸಹ ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಜಮೀನಿಲ್ಲದವರಿಗಾಗಿ ಕೂಡಲೇ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಮೀನನ್ನು ಅಕ್ವೈರುಮಾಡಿ ಈ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಈಗ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಸೌಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. Interest Free Loans ಎಂದು ಕೊಟ್ಟು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ಅದನ್ನು ವಾಪಸು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

†Sri KADIDAL MANJAPPA.—Sir, in order to avoid further discussion in this matter, I would like to draw the attention of the Hon'ble Members to the G.O. dated 14th March 1960, wherein it is said that interest-free loans could be paid.

I will read the relevant paragraph:

"In addition to the above short term immediate reliefs, it is considered necessary that the sufferers should also be given long term relief to enable them to rehabilitate in their former avocation. For this purpose, interest free loans upto the extent of loss sustained by the individual, not exceeding Rs. 1,000 in any individual case may be granted, the period of re-payment being fixed at ten years. Such interest-free loans shall be subject to a limit of Rs. 200 per acre in the case of wet or garden lands and Rs. 50 per acre in the case of dry lands."

Sri C. J. MUCKANNAPPA (Gubbi).—Sir, Sri Venkatai Gowda says the Executive Engineer says that he has no funds; the Chief Engineer says, he has no funds; what are you going to do?

Sri KADIDAL MANJAPPA.—If it is true, it does not apply to the emergent works; it can be taken up.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ.—ಹಣವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ತಾವು ಬಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿಚಾರವಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಡಿಲವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳವರು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹವರು ಸಾಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಷೂರಿಟಿ ಲೋನಿನಂತಾದರೂ ಕೊಡಬಹುದು. Personal Securityಯ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದ ಹಣ ಈ ರೈತರಿಂದ ವಾಪಸು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ)

ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. Supposing it can be interpreted in two ways one in fovour of the subject and one in favour of the Government. They always interpret it in favour of the Government and not in favour of the subjects. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅನುಭವದಿಂದ ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ನಿರಾಶ್ರಿತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಅಲ್ಪ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಮೇಲೆ 200 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿನಷ್ಟು ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ತಮ್ಮ ಸಲಹೆಗಳೇನು?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ.—ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಸರಕಾರದವರು ಅದಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆಮಾಡಬೇಕು. ತಾವೇನೋ ಇಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಿ ಆರ್ಡರಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಅದರಂತೆ ಕೆಲಸಗಳಾಗುವಾಗ ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಪರ್ಸನಲ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯಮೇಲೆ ಈ ಜನಕ್ಕೆ ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶಿವನಸಮುದ್ರದ ಬಳಿ ನೆರೆ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಹಾಳಾಗಿ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಬಂದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವಂತಹ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಾಹದ ಮರಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಈಗ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ರೈತರುಗಳು ಅವರ ಜಮೀನುಗಳವರೆಗೆ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಾರಿಯನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಈಚೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಹದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಸತ್ಯಾಗಾಲದ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಎಡಕುರಿ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿ ಜನರು ಹೇಗಿದ್ದರು ಎನ್ನುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿನ ನಿರ್ಗತಿಕ ರಾದ ಜನಕ್ಕೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಮೂರು ಎಕರೆಯಷ್ಟು ತಮ್ಮ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಜನ ಗಿಡಗಳಮೇಲೆ, ಮರಗಳ ಮೇಲೆ ಅನ್ನಾಹಾರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕುದಿನ ಇದ್ದು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರು. ಇಂತಹ ಜನರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಮರ ಮುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಂದು 20 ದಿನಗಳಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಆ ಜನಕ್ಕೆ ತಲಪಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಮನೆಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಮೀನಿದೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಸ್ಥಳಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಮನೆಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು 300 ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮರಮುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯಮಾಡಿದರೆ ಅವರುಗಳು ಮನೆಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮನೆ ಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ "ಮಂಜಪ್ಪ ನಗರ" ಎಂದು ಬೇಕಾದರೂ ಕರೆದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಜಪ್ಪ ನವರಿಂದಲೇ ಆರಂಭೋತ್ಸವ ನಡೆಸಬಹುದು—(ನಗು) ಈಗಾಗಲೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಂತೆ ಹುಲಸೂರಿನ ಜನರು ಪ್ರವಾಹದ ನೀರುಬಂದಾಗ ಎರಡು-ಮೂರು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಮರದಮೇಲೆ ಇದ್ದು ಅನ್ನಾಹಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡವರಾದಿಯಾಗಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಇಂತಹ ಜನಕ್ಕೆ ನಾನೂರು ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿವನಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಜಹಗೀರುದಾರರಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾದ ಜಮೀನಿದೆ. ಅವರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ಐದು ಎಕರೆ ಅಥವಾ ಹತ್ತು ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರದವರು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೆ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳು ತ್ತೇನೆ. ಇದು ಬಹು ಕಷ್ಟವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಪಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ

ಆಗಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ, ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಟ್ ಇಂಜನಿಯರ ಮೂಲಕ Rural Communications Works and C. D. Works. ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಆಯಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಕೆಲಸವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ರೆಪ್ರೆಸೆಂಟೇಷನ್ನೇನೋ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಗ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರವರು 24 ಲಕ್ಷ ಅಂದಾಜು ಆಗಬಹುದೆಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದು ಅತಿಮುಖ್ಯ. ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್ನುಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದೂವರೆ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇಂಜನೀಯರವರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಷ್ಟೊಂದು ಮೊಬಲಗನ್ನು ಮಂಜೂರುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರಿಗೂ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೂ ಮತ್ತು ತಹಸೀಲ್‌ದಾರರಿಗೂ ಈ ಆರ್ಡರನ್ನು ಕಳಿಸಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರೀ ಆಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಅಲಾಟ್‌ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. 50 ಲಕ್ಷ ಅಂಕಿಅಂಶ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ನಿಜ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈರೀತಿ ಮಂಜೂರಾದ ಹಣ ಅಧೀನರುಗಳ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೊಂದರೆಗೀಡಾಗಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವೂ ಅವರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 20 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಬರಿಯ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್ಸಿಗೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರೀ ಆರ್ಡರ್‌ರನ್ನು ಬೇರೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೀರಿ ಆ ಸರ್ಕಾರಿ ಆರ್ಡರ್ ಪ್ರಕಾರ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ್ ಮತ್ತು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಈ ಹಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಆವಶ್ಯಕತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಹಂಚಬೇಕು ಮತ್ತು ತಹಸೀಲ್‌ದಾರರಿಗೂ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದು ಆಗದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಯ ಮೂಲಕವಾದರೂ ಆ ಹಣ ಪ್ರವಾಹಪೀಡಿತರಾದಂತಹವರ ಕೈಮುಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ಅತಿಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹಂಚುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಹಣ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಟೇಜಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡದೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಂಜೂರುಮಾಡಿದ ಈ ಹಣ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ ಮತ್ತು ದುರುಪಯೋಗವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದುವರೆಗೂ ಈಗಾಗಲೇ ತಾಲ್ಲೂಕ್‌ವೈಜ್, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್‌ವೈಜ್ ಹಣವನ್ನು ಹಂಚಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಲು ಶುರು ಆಗಿದೆ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಈ ರೀತಿ ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲಾ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರಿಗೂ, ಡೆಪ್ಯುಟಿಕಮೀಷನರಿಗೂ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳನ್ನೂ, ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಮಾನ್ಯಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೆಂಕಟೇಗೌಡರು ಇರತಕ್ಕ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಬಿ. ಮಲ್ಲಾರಾಧ್ಯ.—ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಕೇವಲ ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಗಳು ಸತ್ತುಹೋದಮೇಲೆ ನೀವು ದುಡ್ಡು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ? ಜನಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ)

ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನೊದಗಿಸಿ ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದರೆ ನೀವು ಇನ್ನೂ ಬೇಕಾದರೆ ಹೇಳಿಸಿ ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆ; ವರದಿಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ, ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ! ಈರೀತಿಯಾದ ಸರ್ಕಾರದ ವರ್ತನೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸರಿಯಲ್ಲ.

Sri G. VENKATAI GOWDA.—The Divisional Commissioner will ask the Deputy Commissioner as to how much money he needs. In turn the Deputy Commissioner will ask the Tahsildar.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—All that will be done by telephone.

Sri G. VENKATAI GOWDA.—Red-tapism is still there. It still takes about a month.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—It is not so. The amount has been allotted.

Sri G. VENKATAI GOWDA.—What is the amount allotted, Sir, How much money has been spent there?

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Sir, the Government should suspend all other work and go to the rescue of these people. Do not except reports to reach you.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ.—ನಾನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಾಳೆಯ ದಿವಸವೋ ಇವತ್ತೇ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ನೀವು ಚೀಫ್ ಇಂಜನಿಯರಿಗೆ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ರಿಲೀಫ್ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು. ಪಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ಯವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲೂ ಉತ್ಸಾಹ ಬರುತ್ತದೆ.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—I appreciate the services rendered by the public of Kollegal. I have said that in Chikmagalur. Within a fortnight, you will see that at least a portion of the money allotted is spent.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ.—ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವತ್ತೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು ಅಲಾಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಆ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ. ನಾನೇ ಖುದ್ದು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಎಗ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಚೀಫ್ ಇಂಜನಿಯರನ್ನೋ ಕಂಡು ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಇಂತಿಂಥ ಕೆಲಸಗಳಾಗಲಿಲ್ಲ, ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇನ್ನೂ ಹಣ ಅಲಾಟಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ, ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್ನಿಗೆ ರೆಸ್ಟೋರೇಷನ್ ಆಫ್ ಟ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಅಲಾಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕೊಡಿಸಿಕೊಡಿ, ಕೊಡರೆ ನಾವು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳು ಒಡೆದು ಹೋಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಒಂದೊಂದು ಕೆರೆಯ ರೆಸ್ಟೋರೇಷನ್ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಸುಮಾರು 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಸರ್ಕಾರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರುವ ಕೇವಲ 100 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ರೂರಲ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆಷ್ಟು ಹಣಬೇಕು? ನಿರಾಶ್ರಿತರಾದವರಿಗೆ ಅದಷ್ಟು ಎಲ್ಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯಿಂದಲೇ ಅಲಾಟ್‌ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಇರಿಗೇಷನ್ ಅಂಡ್ ರೋಡ್ ರಿಪೇರ್‌ಸ್ ರೆಗ್ಯುಲರ್ ಹೈವೇಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಲಾಕ್‌ಟಾಪ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದೂ ಉಂಟು. ಅದರೆ ಇದರಿಂದ ನಿರಾಶ್ರಿತರಾದವರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಸಹಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ

ವಿಚಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 40 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 100ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ನಗದು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಜನಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಧನವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕೊಡಬೇಕು. ತಹಸೀಲ್ದಾರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾರಯಾರ ಕುಟುಂಬಗಳವರಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಬಹು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—There I wanted to submit that the Hon'ble Member is asking P. W. D. to sanction the money for rural communication and not for repairing bridges or damages. That is a different matter. So far as repairs to damages are concerned, Government have issued instructions, that without waiting for sanction and without considering the amount involved, they must go ahead with the work.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ.—ಜಮೀನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಮರ ಮುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಆದಾಯವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಇರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಿವೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಅಬಾದುಮಾಡಿ ರೈತರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತರಿಗೆ ಸಾಗುವಳಿಗಾಗಿ ಕೊಡುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಸರಾಸರಿ ಶೇಕಡ 18ರಷ್ಟು ಕಾಡು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 66ರಷ್ಟು ಭಾಗವೇ ಕಾಡುಭೂಮಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದು ಹೇಗೆ ಬಂತು ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಒಂದು ಅನ್ನಂಬಟ್ಟಿ ಗ್ರಾಮ ಎಂದು ಇದೆ. ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಇದೆ. ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆಯಿಂದ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಿಜರ್ವ್ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ರೈತರು ಅಲ್ಲಿ ಕಲ್ಟಿವೇಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—I will see that within a fortnight this gratuitous relief is distributed.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ.—ಆದುದರಿಂದ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರು ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೇರಿದ ಯಾವ ಯಾವ ಜಮೀನುಗಳಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆಯವರಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿ ಆ ಜಮೀನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ಪ್ರವಾಹಗಳಿಂದ ನೊಂದಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಹಂಚುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರೆಲ್ಲರ ಕಷ್ಟಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಹುತ್ವರಿತವಾದ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಉಚಿತವಾದ್ದು ಮತ್ತು ಸಾಧುವಾದುದು. ಪ್ರಕೃತಿ ಶಮನವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ, ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಹೋದಸಾರಿ ಆರೀತಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ನನ್ನನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದರು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಾರಿ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ.—ಆ ರೀತಿ ಈಗಲೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು, ಹಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಯೋಚನೆಮಾಡಿ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ತಾವು ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಚ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡ.—ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅರ್ಚಕರಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಒಂದು ದಿವಸ ಭೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಗೌಡ.—ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ತಮಗೆ ದೇವರು ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. Deputy Speaker.—The House will now adjourn and meet to-morrow at 1 p.m.

The House adjourned at Six of the Clock to meet again at One of the Clock on Thursday, the 27th July 1961.